

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK II.

DECEMBER 1937

ŠTEV. 12

Na kraju drugega leta

S to številko končamo drugi letnik »Naše moči«, mesečnika, ki si je v teh dveh letih utrl široke steze ne le med najširše kroge Slovencev, temveč ga z zanimanjem čitajo tudi bratje Hrvati in Srbi, zavarovanci Vzajemne zavarovalnice. Zlasti pa je dobrodošla našim izseljencem, katerim jo pošiljamo v več sto izvodih in ki so nam za domačo besedo tudi tako iskreno hvaležni. Ako potegnemo pod dveletno življenje »Naše moči« črto in posnamemo v kratkem pota, cilje in uspehe, se nam razgrne tale slika:

»Naša moč« je postala zaželeno berilo vseh psov. S preprosto in domačo besedo je kramljala zdaj z učeno gospodo, zdaj s preprostim kmetovalcem, zdaj z delavcem, zdaj z nežno mladino. Ničesar drugega ni hotela, kot da bi bila vsakomur razumljiva, ničesar drugega, kot da bi bila glasnik resnice, ničesar drugega, kot da bi bila s slehernim dobra in prijazna. Zato pa tudi široma po svetu ni srečala nasprotnikov, pač pa povsod le prijatelje in dobre znance. Čeprav je hotela biti samo glasnica domačega zavarovalstva, ji tudi izven domačije zasidrane zavarovalnice niso mogle očitati ničesar. Saj je bila v tem iskrena, a vendar vseskozi obzirna. Ne govorimo s svojimi besedami, govorimo iz nešteti priznanj, ki jih toliko pač niti starejši časopisi ne prejemajo. Poleg priznanj so tudi očitki, rahli in mnogo pomembni. Zakaj namreč ni »Naša moč« še obširnejša! Da. To je edini ožitek in dobrodošel celo. Pomnimo! Obseg lista je bistveno odvisen od tega, kako se množijo vrste zavarovancev Vzajemne zavarovalnice. — Tako so bila pota »Naše moči« svetla in prijazna.

Kako je že bilo z našimi cilji? Da hočemo biti v prvi vrsti glasilo zavarovancev Vzajemne zavarovalnice, to stoji napisano že na čelu lista. Ne uredništvo in ne bralci si pod takim glasilom niso nikdar predstavljali, da naj list prinaša le sestavke in vesti za-

varovalniške vsebine. Ne. Naši zavarovanci so ljudje z mnogoterimi potrebami in hrepenenji. In vseh teh, v kolikor so urejena, je »Naša moč« hotela biti glasnik. Zaradi ozkega obsega se je lahko en mesec bolj posvetila enemu vprašanju, drugi mesec bolj drugemu. Nikdar se »Naša moč« ni spuščala na ozka in omejena politična torišča. Pred očmi so ji bila vedno le velika vprašanja vsega naroda. Med temi vprašanji najvažnejše je pač izseljenstvo. S svojo ogromno naklado se je čutila najbolj poklicano, da govori najširšim plastem o bratih in sestrah v tujini. S posebno radostjo so bralci pozdravili sestavke zunanjepolitične vsebine. Hoteli smo podajati zaključene slike o vprašanjih, ki pretresajo svet. Priznanja govore, da je naš odlični sotrudnik dr. Alojzij Kuhar zadel v perečo potrebo. Govorili smo o vprašanjih, ki morajo zanimati kmetovalca in delavca, o vprašanjih, ki morajo biti blizu tako izobraženemu kot neukemu. Vsem pa nam je bil cilj, da družimo in nikjer ter z ničimer ne razdvajamo. Nismo pa mogli zamolčati, da je povezanost v narodnem domačem zavarovalstvu eden izmed stebrov narodove moči in gospodarske neodvisnosti.

Kako smo uspeli? Z zadoščenjem gledamo na dva letnika »Naše moči«, pred očmi spomina pa se odvija dolg filmski trak, na katerem je povedano po stotinah pisem, da smo na pravi poti.

In v bodoče? Ničesar bistvenega nimamo spreminjati. Le zunanjo obliko lista bi radi napravili še zanimivejšo. Zato bo prihodnji letnik prinašal več slik, po možnosti izvirne prispevke naših risarjev-umetnikov. V ostalem bomo hodili po dosedanjih preizkušenih potih, a ostro uho bomo ohranili za vse, kar more utrditi našo narodno skupnost in ji kakorkoli koristiti. V tem delu bomo iskreno veseli vsakega nasveta in vsake resne pomoči.

Urednik.

Veseli Božič

in srečno
ter blagoslovljeno

ново leto

želijo svojim

zavarovancem, sotrudnikom,
prijateljem in čitateljem

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani

Karitas

Uredništvo in uprava
„Naše moči“

**Za vse je svet dovolj bogat
in srečni vsi bi bili,
ko kruh delil bi z bratom brat
s prav sretnimi čutili.**

(S. Gregorčič)

Kdor je oktobrsko zlogovnico pravilno rešil, je dobil gornjo S. Gregorčičevo kitico. Za nagrade so bili izžrebani:

Troha Frane, kmetovalec, Benica 4 pri Dol. Lenjavi;

Robida Anton, posestnik, Št. Vid n. Ljubljano 32;

Koderman Alfred, zlatarski pomočnik, Celje,

Mariborska 26;

Usenik Helena, žena posestnika, Dolšaki 3, p.

Rob na Dolenjskem;

Cernej Stelka, uradnica, Ljubljana, Ravnikar-

jeva ul. 12;

Petrič Jernej, Spod. Slivnica 42, p. Grosuplje;

Leopold in Anton Plevnik, posestnika, Črno-

melj št. 169;

Ela Zelenova, knjigovodkinja Radiofonske od-

dajne postaje v Ljubljani;

Matija Šega, pristav, Dravograd;

Avgusta Zalokar, Ljubljana, Stari trg 28-III.

Vsem naštetim pošlje uredništvo do konca no-

vembra po eno lepo vezano slovensko knjigo.

Uažna sprememba

Ker je dne 12. decembra nedelja, se žrebanje za veliko nagradno tekmovanje ta dan ne more vršiti. Pač pa se bo vršilo naslednji dan, 13. decembra popoldne. Tako bomo tudi najlepše zavrgli prazno vero, da je 13. dan v mesecu nesrečen. 13. decembra se bo namreč sreča nasmejala 69 srečnikom.

Sprememba. Mati: »Kajne, ljuba hčerka, sedaj, ko si poročena, se je marsikaj spremenilo?« — **Hčerka:** »Ne da bi opazila: dokler sem bila zaročena, sem morala do polnoči čakati, da je Mirko odšel, sedaj pa do polnoči čakam, da pride domov.«

Kdo je gospodar? Zavarovalni potnik pozvoni in vpraša gospoda, ki mu je prišel odpret: »Ali bi mogel govoriti z gospodarjem?«

»Jaz sem samo zakonski mož,« pravi gospod, »izvolite trenutek počakati!«

Potnik sede na ponudeni stol. Kmalu vstopi čedna mlada gospa.

»Oprostite gospa, ali ste Vi tisti, ki ima tukaj odločati?«

»O ne, motite se, a prosim, pojdite z menoj v kuhinjo... Brigita, ta gospod bi rad z Vami govoril.«

»Jaz?« — se čudi služkinja, ko je začel zavarovalni potnik govoriti. »Ne, tu je pravi gospodar družine — in pokaže na šestletnega fanta, ki je pridiral v kuhinjo.

»Povej mi,« vpraša potnik, »ali si ti tisti, okoli katerega se tu vse suče?«

»Ne, ampak pojdite z mano in Vam pokažem pravega gospodarja!«

In popelje potnika v otroško sobo k postelji, kjer je mirno spančkal srčkan dojenček.

*

Izdal se je. Vrbinca je pogorela hiša. Od zavarovalnice pride cenilec in vpraša: »No, oče, kako je pa ogenj nastal?«

Vrbinec: »Aaa?«

Cenilec: »Kako je začelo goreti?«

Vrbinec: »Hm, kar začelo je!«

Cenilec: »Ali hitro ali počasi?«

Vrbinec: »Dolgo se ni hotelo prijeti.«

Ne vemo ne ure ne dneva ...

V zadnjem času je »KARITAS« izplačala
cele zavarovalne vsote
ob smrti sledečih članov in članic:

Plas Franc, Legen pri Slovenjgradcu 12;
Mayerhofer Ivan, Guštanj 102;
Bartol Franc, Hrib, p. Loški potok;
Teršek Viktorija, Gaberje-Celje, Kovinarska 6;
Rančnik Franc, Sv. Lovrenc na Pohorju 5;
Bevc Anton, Pristava 6, Križe na Gor.;
Marolt Matevž, Bloška polica pri Rakeku 10;
Cocej Ivan, Dobrova pri Celju 2;
Lipovšek Marija, Krašnja 39, p. Lukovica;
Stare Martin, Curile 19, p. Metlika;
Potrebueš Ivan, Ljubljana, Grajska planota 1;
Plešnik Marija, Gorenje 16, p. Smartno ob Paki;
Podaj Ana, Sovjak 45, p. Sv. Jurij ob Ščavnici;
Tetičkovci Terezija, Studenci pri Mariboru, Krpa-
nova 19;
Anžur Marija, Zalog 12, p. Dev. Mar. v Polju;
Koren Anton, Črnomelj 179;
Zigon Josip, Ljubljana, Ambrožev trg 6;
Frank Josip, Ljubljana, Poljanska 60;
Petek Marija, Celje, Gosposka 9;
Gorenc Franc, Ljubljana, Mencingerjeva 19;
Zorčič Marija, Ljubljana, Tyrševa 41;
Meglič Marija, Ljubljana, Mariborska 17;
Mali Jurij, Sv. Križ 25, p. Petrovče, je umrl na
posledicah nezgode, radi česar je »KARITAS«
izplačala dvojno zavarovalno vsoto.

V oktobru 1937 se je prijavilo v »KARITAS«

758

novih zavarovancev.

»KARITAS«.

Pri spiritistični seji. V poltemni sobi sedi okoli
okrogle mizice družba, drug drugega se dotikajo
na mizici s prsti in verjamejo, da se jim razodene
duh tega ali onega rajnega. V družbi je bila vdova,
ki bi se rada pogovorila s svojim rajnim možem.
Ko se je možev duh pojavil, se je razvil med njima
naslednji pogovor: »Povej, dragi mož, ali si srečen
na onem svetu?« — »Silno srečen.« — »Bolj kot
si bil z menoj?« — »Tisočkrat bolj.« — »Kje pa si
zdaj?« — »V peklu.«

Zavarovalniška. Rihar je bil v mestu. Nazaj
gredečega sreča znanec Križnik. Križnik: »No, kako
kaj? Kaj si pa delal v mestu?« — Rihar: »Pri za-
varovalnici sem bil. Pustil sem se zavarovati zoper
požar in točo.« — Križnik (ga debelo pogleda):
»Kaj? Zoper točo?« — Rihar: »Da, zoper točo!
Kaj je tu čudnega?« — Križnik: »To razumem, da
si se zavaroval zoper požar, ampak kako boš točo
varedil.«

Dr. Alojzij Krubar, Ljubljana:

Krik po kolonijah

Ministrski predsednik Italije Mussolini je
dne 29. oktobra, na obletnico dneva, ko je pred
15 leti s svojimi fašističnimi oddelki vkorakal v
Rim in strmoglavil vlado, imel velik nagovor na
100.000 fašističnih vodij, ki so se zbrali v Rimu
na praznik fašistične revolucije. Toda v njegovem
govoru ni bilo najbolj važno tisto, kar je povedal
o Italiji in o uspehih svojega režima, marveč sta-
vek, v katerem je s poudarkom povedal, da mora
Nemčija dobiti nazaj »prostor pod afriškimi son-
cem«, ki ga je imela. Mussolini je s tem javno
podprl nemško zahtevo, da se ji kolonije, ki jih
je zaradi svojega poraza v svetovni vojni izgu-
bila, vrnejo nazaj v njeno last.

Čeprav so nemški državniki že več ko leto
dni drug za drugim postavljali te zahteve in jih
je pri dveh priložnostih podčrtal nemški državni
kanceler Hitler sam — da ne govorimo o podre-
jenih državnikih, med katerimi je namestnik za
Bavarsko general von Epp najbolj glasen — je
vprašanje nemških kolonij šele sedaj, ko se je
zanje zavzela mogočna tuja velesila, postalo pe-
reče in stopa na dnevni red svetovne politike. Ni
treba posebej poudarjati, da bo to vprašanje stalo
v ospredju vsega zunanjepolitičnega življenja v
bodočih mesecih in da bo tvorilo prav za prav
vsebinsko zunanje politike velikih sil za daljšo do-
bo bodočnosti.

Nemčija je pred vojno imela obsežne kolonije,
med katerimi so bile največje v Afriki, kolonije
manjšega obsega pa po raznih otokih, raztresenih
po Tihem morju. V svetovni vojni jih je izgubila
vse. Kolonije po Tihem morju in na kitajski obali
je večidel zasedla Japonska, le manjši del je pre-
šel v lastnino Avstralije. Kolonije v Afriki sta
si med seboj razdelili Anglija in Francija tako,
da je Angliji ostal levji del, Francija pa se je za-
dovoljila z manjšimi kosi, ki jih je priključila
svojim lastnim posestim. Mirovna konferenca v
Parizu je sicer silno pazila, da ne bi izgledalo,
kakor da so si zmagovite države nemške kolonije
enostavno prilastile in je v ta namen iznašla zelo
pretkan pravni postopek, po katerem je postala
lastnica nemških kolonij Zveza narodov v Ženevi,
ki jih je potem oddajala nekako v upravo (diplo-
matski jezik uporablja besedo mandat) Angležem,
Francozom in Japoncem, ki so se obvezali, da bo-
do vsako leto Zvezi narodov poročali o stanju od
njih upravljanjanih ozemelj. Dejansko pa to ni bilo
nič drugega, kakor odvzem kolonialnih ozemelj
in njihova polastitev po zmagovitih državah.

Tako je dobila Anglija v Afriki tako imeno-
vano Tanganika-ozemlje, ki se je prej imeno-
valo Nemška vzhodna Afrika, in meri okroglo mi-
lijon kvadratnih km (skoraj 4 Jugoslavije) z 9
milijoni prebivalcev, nadalje ozemlje prejšnje
Nemške jugozapadne Afrike, nekoliko manjše od
Tanganike in komaj z enim milijonom prebival-
cev. Kolonijo Togo (56.000 kv. km, milijon ljudi)
je tudi zasedla Anglija, ki je poleg tega dobila
še košček nekdanjega nemškega Kameruna. Fran-
cija pa je dobila večinski del Kameruna (418.000
kv. km ali malo manj ko dve Jugoslaviji, z 2 mi-
lijonoma prebivalcev), ki ga je priključila eno-
stavno k svojim lastnim kamerunski koloniji in tako
zaokrožila svojo afriško posest od Konga do Sre-
dozemskega morja, prav tako, kot je Anglija za-
okrožila svojo od Capetowna v južni Afriki pa do
Egipta na Sredozemskem morju. V Tihem morju
so si nemške naselbine, ki so glede obsežnosti in
prebivalstva malo pomembne, a tem več vredne
kot strateško-vojaške in gospodarsko-prometne po-
stopanke, med seboj porazdelili Japonska, Anglija
in Združene države severne Amerike (Samoa
otočje). Izguba, ki jo je Nemčija utrpela, je bila
torej ogromna.

Pri obravnavanju vprašanja, če se naj Nem-
čiji vrnejo nazaj kolonije ali če se ji naj dajo
druge, bo treba opustiti vsako čustveno stališče
in stopiti na trda tla vsakdanjega življenja. To
življenje nam pa pravi, da narod, ki šteje danes
skoraj 70 milijonov ljudi, ki bo jutri štel 80 mi-
lijonov duš in ki je za mnogo več kot za polo-
vico svojega prebivalstva odvisen od živeža, ki
ga mora kupiti zunaj svojih meja in ga proti
plačilu uvažati, ne bo mogel dolgo vzdržati v po-
ločaju, v katerem se nahaja. Nemčija potrebuje
surovine, to so razne rude, bombaž, volno, da bo-
do njene tovarne, ki preživljajo desetine milio-
nov ljudi, mogle delati. Nemčija potrebuje živeža,
ki ga nobena še tako spretno izumetničena pre-
hrana z nadomestki ne more nuditi. Nemčija mora

imeti tudi ozemlja, kamor bo svoj ljudski odvišek
odtakala. Ako se te potrebe ne bodo v doglednem
času zadovoljivo rešile, potem mora svetovna po-
litika računati s presenečenji na isti način, kot je
treba računati s lačnim človekom, ki je priprav-
ljen podvzeti vsako brezupno neumnost, da se pri-
koplje do hrane. Nemški državniki slabo gospo-
darsko stanje države in slabo prehrano ljudstva
sami poudarjajo. Bavarski namestnik general von
Epp je to na učinkovit način povedal v govoru, ki
ga je imel na praznik Vseh svetnikov v Monako-
vem. Časopisje po velikih državah je začelo pi-
sati, da položaj počasi razumeva in je to znane-
nje, da ga bodo začeli razumevati tudi odgovorni
državniki. Ako nočemo doživeti, da gospodarsko
izgladovan narod, ki mu prebivalstvo od dne do
dne narašča, ne bo iz obupa eksplodiral v osrčju
Evrope in povzročil razdejanje, bodisi v kakšni
novi socialni revoluciji, bodisi v kakšni vojni obu-
pance, potem je treba pravočasno za to skrbeti,
da dobi nemška država možnost, da se bo oskr-
bela s surovinami, z živežem in da bo dobila
kraje, kamor bo lahko odvažala svoje izseljence.

Med velesilami, kot smo dejali, glede osnovne
rešitve ne obstajajo nobeni dvomi. Če so kje bili,
jih je razpršil Mussolinijev govor dne 29. oktobra.
Gre samo za način, kako. Velesile držijo v rokah
sijajno odkupnino, ki je ne bodo tako lahko iz
rok dale, ne da bi si jo pustile drago plačati z
drugimi koncesijami. Zato ni verjetno, da bi Nem-
čiji kolonije vračali s stegnenimi rokami, mar-
več moramo pričakovati dolgotrajnih in trdovrat-
nih pogajanj, pri katerih bodo skušale z Nemčijo
poravnati vse druge sporne točke istočasno z za-
htevo po kolonijah. Nemčija pa bo morala dati
jamstvo tudi od svoje strani, da bo odslej pri-
padala družini narodov, s katero želi soživeti in
sodelati. Za to ceno bi kolonije ne bile predrage.

Našim plačnikom!

1. Plačujte mesečne prispevke (premije) v
začetku meseca!
2. Pripravite denar za KARITAS že prvega
v mesecu (ko prejmete plačo)!
3. Inkasantu plačujte mesečne prispev-
ke že pri njegovem prvem obisku! Ne
pustite, da bi inkasant prišel enkrat,
dvakrat ali celo večkrat zastoj po de-
nar! Bodite obzirni do inkasantov, ki
vam prihranijo pot in stroške. (Inka-
sant mora do 18. v mesecu za-
ključiti račune in nakazati
kasirani denar!)
4. Skrbite, da boste s plačilom mesečnih
prispevkov vedno na tekočem! Kdor ima
slučajno kak zaostanek, naj ga skuša
tako poravnati!
5. Spremembo stalnega bivališča (prese-
litev) morate takoj prijaviti!
6. Na vsak dopis, ki ga naslovite na naš
naslov, napišite vedno polieno številko!
7. Tisti, ki plačujete po položnicah, naka-
zujte prispevke najkasneje do 15. v me-
secu! Ne pozabite napisati na položnice
točne poliene številke, če še ni napisana!
8. Rednim in vestnim plačnikom se zahva-
ljujemo za točno plačevanje! S tem nam
prihranite mnogo dela in stroškov.
9. Zaradi praznikov v decembru morajo
inkasanti nakazati kasirane zneske naj-
kasneje 15. decembra. Plačnike prosimo,
da zlasti v decembru plačajo premije že
prve dni v mesecu.
10. Nagradnega tekmovanja, ki je razpisano
v »Naši moči« (pravilna sestava slike),
se ne morejo udeležiti tisti, ki nimajo
mesečnih prispevkov plačanih do 1. de-
cembra 1937.

KARITAS.

Kdo vodi naše zavarovalnice?

Pri nas manj znana je banka, ki se peča tudi z zavarovalstvom. Taka je delniška družba

Beogradska zadruga.

Njen upravni svet sestavljajo:

Predsednik:

DR. MILORAD DJORDJEVIĆ, upokojeni finančni minister v Beogradu.

Upravni svetniki:

DR. FERDINAND GRAMBERG, veleindustrialec v Beogradu, predsednik Jugoslovanske banke d. d. v Zagrebu, Tovarne za čevlje »Boston« d. d. v Beogradu in Srbske d. d. za izdelovanje piva, slada, leda in drugih proizvodov v Beogradu; podpredsednik Srbske rudarske in plavarske industrije d. d. v Beogradu, I. meh. tovarne za okensko steklo d. d. v Pančevu in Jugoslovanske Siemens d. d. v Zagrebu; upravni svetnik Narodne banke kraljevine Jugoslavije v Beogradu, Banque Franco-Serbe Paris-Belgrade, Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani, Premogovne d. d. v Aleksincu, beogradskega ravnateljstva horskega francoskega rudnika in splošne zavarovalne družbe »Jugoslavije« v Beogradu.

ALEKSANDAR JOVANOVIĆ-RESAVAC, trgovec v Beogradu, podpredsednik Beogradske komercialne banke in upravni svetnik Splošne trgovske banke, Jugoslov. družbe za aeroplane Hispano-Suiza in zavarovalne ter pozavarovalne d. d. »Sumadije« — vse v Beogradu.

MILUTINOVIĆ MARKO, dvorni upokojenec v Beogradu.

POPOVIĆ MILORAD, upokojeni sodnik v Beogradu.

KONSTANTINOVIĆ VITOMIR, predstojnik oddelka pri ravnateljstvu državnih dolgov v Beogradu.

PETKOVIĆ DOBRA, častni predsednik odvetniške zbornice v Beogradu, predsednik zavarovalne in pozavarovalne d. d. »Sumadije« in Beogradske komercialne banke.

PAVLOVIĆ MILIJA iz Beograda, podpredsednik Semendrijske kreditne banke v Beogradu, upravni svetnik Narodne banke kraljevine Jugoslavije in Privilegirane izvozne d. d.

Inž. **JOVAN PETROVIĆ**, industrialec v Zemunu.

TOSIĆ ANDRIJA, trgovec v Beogradu, podpredsednik banke »Zlatibor« d. d. v Beogradu.

(Podatke smo posneli po gospodarskem letopisu »Compass« za l. 1937.)

V naši državi deluje tudi

splošna zavarovalna delniška družba

„Der Anker“

s sedežem na Dunaju. V naši državi posluje filialno ravnateljstvo v Beogradu in poslovalnice v nekaterih večjih mestih. Upravni svet družbe tvorijo:

Predsednik:

DR. MARTIN RITTER VON KINK, industrialec, član Zveznega gospodarskega sveta, predsednik Zveze industrijalcev za območje Dunaja, predsednik d. d. za poslovne in stanovanjske hiše »Vindobona« na Dunaju, podpredsednik Splošne stavbne družbe A. Porr na Dunaju in d. d. za poslovne in stanovanjske hiše »Kärntnerlor« na Dunaju, upravni svetnik sledečih podjetij: »Union Baumaterialien Ges.« na Dunaju, »A. G. d. hydr. Kalk- u. Portland-Cementfabrik zu Perlmoos« na Dunaju, »Allg. Strassenbau A. G.« na Dunaju, »Centrum A. G.« na Dunaju, »City A. G.« na Dunaju, »Fundus A. G.« na Dunaju, »Wieden A. G.« na Dunaju in »Bally Wr. Schuh A. G.« na Dunaju; končno še cenzor Avstrijske narodne banke in računski revizor Prve avstrijske hranilnice na Dunaju.

I. podpredsednik:

DR. AUGUST RITTER VON ENGEL-MAIN-FELDEN, finančni minister na razp., Dunaj.

II. podpredsednik:

DR. HANS HALL, predsednik Anglo-avstrijske trgovske d. d. na Dunaju.

Člani upravnega sveta:

ERNST ANDREOLI, ravnatelj Švicarske pozavarovalne družbe v Zürichu (Švica).

EMIL BEBLER, generalni ravnatelj Švicarske pozavarovalne družbe v Zürichu in Evropske splošne pozavarovalne družbe v Zürichu, predsednik »Kohlen-Union Geldner A. G.« v Bazlu, upravni svetnik »Vgtc. Krankenvers. A. G.« v Berlinu in »Eos u. Excelsior Deutsche Volks- u. Lebensvers. A. G.« v Düsseldorfu.

Dvorni svetnik **ERNST DRUMM**, gener. ravnatelj v p. v Monakovem in predsednik »Bayer. Rückversicherungsbank A. G.« v Monakovem.

DR. HANS MÜLLER, advokat v Zürichu.

DR. RUDOLF PONTZEN z Dunaja.

ALEXANDER WEINER, družabnik bančnega podjetja Ephrussi & Co., Dunaj, podpredsednik podjetij »Österr. Creditanstalt-Wiener Bankverein«, »Österr. Eisenbahn-Verkehrsanstalt« in »Wiener Locomotiv-Fabriks A. G.« na Dunaju.

(Podatke smo povzeli po letnem poročilu družbe »Anker« za l. 1936 in po gospodarskem letopisu »Compass« za l. 1937.)

G. Čuč Viktor, potovalni uradnik, ki že tri leta uspešno deluje kot organizator zavarovanja KARITAS, zlasti na Gorenjskem. Želimo mu enakih uspehov tudi na Dolenjskem in Notranjskem.

Nagradna zlogovnica za december 1937

a, a, a, av — ba, ber — ca, ci — ča, čan, čič, ču — da, da, da, dej, der, do, do, dob, dri — e, e, e, e, eks, ent — gan, gip, glej, glič, go, go, go — i, i, iz — ja, ja, ja, ja, ja, je, ji, ju, ju — ka, ka, ka, ko, ko, kra, kra — la, lek, li, lje, lu, lun — me, mi, mič, mo, mun — na, na, na, nak — o, o — plo, po, pre — rad, ren, ri, ri, ri, ro, rod — se, sla, so, stra, stri — ška — tan, tr, tri, trst — u, u — va, ve, vec, vec, vi, vi, vo — ze, zi, zia, zit — ža.

Iz zgornjih zlogov sestavite besede sledečega pomena: 1. Naša narodna bol na severu. — 2. Beseda sladka. — 3. Sedež patrijarhov, ki so vladali tudi nad slovensko zemljo. — 4. Slovensko mesto na slovensko-avstrijski meji. — 5. Del velikega Beograda. — 6. Zemlja, v kateri biva večji del slovenskih izseljencev. — 7. Občestvo ljudi istega jezika in krvi. — 8. Človek, ki greši proti zvestobi. — 9. Del Beograda, kjer delujejo slovenski misijonarji. — 10. Pokrajina sredi Afrike, ki je dala celo skupino mučencev. — 11. Slovenski narodni knez in nadpastir. — 12. Severoafriška pokrajina, kjer tudi žive Slovenci. — 13. Nadpastir goriških Slovencev. — 14. Nasprotje revoluciji. — 15. S. Gregorčičeva preroška pesem. — 16. Narodni mučenik, ustreljen l. 1908 v Ljubljani. — 17. Kraj blizu Gorice, kjer so delovali slovenski misijonarji. — 18. Kraj na Koroškem, kjer je bil nekaj časa sedež Mohorjeve družbe. — 19. Vzhod. — 20. Slovenskih fantov grob. — 21. L. 1908 v Ljubljani ustreljeni narodnjak. — 22. V svetovni vojni razpadla država, tlačiteljica Slovanov. — 23. Naša narodna bol na zahodu. — 24. Opatija. — 25. Naša država. — 26. Razstrelba. — 27. Prebivalec slovenskega obmorskega mesta. — 28. Del Poljske. — 29. Moč, kakršnih mnogo potrebujemo. — 30. Prebivalec gotovega dela Istre. — 31. Razstrelivo. — 32. Večji trg v slovenskem Korotanu. — 33. Slovenski živorebrni rudnik. — 34. Pulj. — 35. Sila, ki obvladuje sodobno življenje. — 36. Slovensko obmorsko mesto. — 37. Pokrajina v narodnem suženjstvu.

Najdene besede zapišite drugo pod drugo. Prve črke vam povedo veliko resnico, ki je za naše narodno življenje še vedno zelo pereča.

Rešitve s točno navedbo naslova (ime, poklic, vas, pošta, rojstni datum) pošljite najkasneje do 31. decembra 1937 na uredništvo »Naše moč«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

Opozorilo. Za mesečne nagrade se lahko potegujejo le zavarovanci. Zato je pod vsako rešitev napisati: Ime in priimek tistega, ki tekmuje, poklic, natančen rojstni datum, stalno bivališče (vas, ulica, hiš. štev.), zadnjo pošto in — to je sedaj posebno važno — kako in pod katero policijsko številko je zavarovan. Rešitve, ki ne bodo vsebovale vseh teh podatkov, za žrebanje ne pridejo v poštev.

V otroškem zavedu. Predstojnik: »Otroci, kdor bo pojedel največ krompirja, bo dobil največji kos mesa.« — Otroci se kot volkovi vržejo na krompir. Nato predstojnik: »No, kdo se je najedel krompirja do sitedga?« — »Jaaaz!« — se vsi oglasio. — »No, potem bomo pa meso spravili za jutri« — pravi predstojnik.

Javna zahvala

Prigodom smrti moga supruga pok. Franje Eibela, mašinovode iz Ilijaša kod Sarajeva, dužnost mi je da najtoplije zahvalim

UZAJAMNO OSIGURAVAJUČE DRUŠTVO
(Vzajemna zavarovalnica)

u Ljubljani, koje mi je bez ikakova odlaganja isplatilo osiguranu svotu od

30.000 din

na koliko je moj suprug kod toga Zavoda bio osiguran i koje je premije neko vrijeme plaćao. Svakome preporučam ovo naše pošteno isključivo domaće osiguravajuće društvo, koje sve osiguranike zadovoljava svojom kulantnošću i solidnošću.

Sarajevo, 25. oktobra 1937.

Marija Eibel, s. r.

Pred vlomilci tudi Vi niste varni.
Vzajemna zavaruje tudi za škodo po vlomski tatvini.

Javno priznanje

Dne 28. oktobra 1937 je nenadoma umrl v cvetu svojih mladeniških let moj ljubljani brat

dr. Franci Verbie

zdravnik v celjski splošni bolnišnici. Moj brat je bil za slučaj smrti zavarovan pri naši domači

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

za 50.000 din. Vzajemna zavarovalnica je z izrednim razumevanjem in hitrostjo izplačala zavarovalno vsoto. Nikdar ne bom pozabil, kako mi je bilo obzirno in razumevajoče poslovanje Vzajemne zavarovalnice v težkih dneh za tolažbo. Ta javna zahvala naj bo naši domači zavarovalnici v skromno zadoščenje in priporočilo.

V Ljubljani, dne 6. novembra 1937.

Pavle Verbie, brat.

Možje! Prava ljubezen in skrb za ženo in družino zahteva vedno tudi pravilno in dobro življenjsko zavarovanje

Pomembnejši spominski dnevi

1. decembra 1918 je rojstni dan naše države. V Beogradu so bili od regenta Aleksandra sprejeti delegati Narodnega veća in je Aleksander v imenu kralja Petra proglasil združitev Srbije s pokrajinami neodvisne države Slovencev, Hrvatov in Srbov v enotno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pozneje se je naslov kraljevine spremenil in pravimo sedaj: Kraljevina Jugoslavija.

3. decembra 1800 je bil rojen v Vrbi na Gorenjskem France Prešeren, največji slovenski pesnik; umrl je 8. februarja 1849 v Kranju. »Bil je takšen mojster besede, da je slovenski jezik usposobil za izražanje najnežnejših čustev in najglobljih misli. S Prešernovo pesmijo je slovensko slovstvo doseglo po vsebini in obliki tedanje svetovno slovstvo. Poleg Dalmatinove Biblije je njegova zbirka pesmi najvažnejša slovenska knjiga.«

3. decembra 1850 je bil rojen v Moravčah Kersnikov rojak Fran Detela, pozneje gimnazijski ravnatelj v Novem mestu; umrl je 11. julija 1926. »Pisal je zgodovinske romane, povesti in komedije: Veliki grof, Pegam in Lambergar, Takšni so, Hudi časi, risal pa tudi, kakor Kersnik, življenje sodobne malomeščanske družbe: Malo življenje, Trojka, Prihajač, Svetloba in senca, Rodoljubje na deželi, Delo in denar; v njih rad šiba socialne ustanove.«

3. decembra 1867 je bil v Ložu rojen mladinski in humoristični pisatelj Fran Milčinski; umrl je 24. oktobra 1932 v Ljubljani. Bil je sodnik, pozneje odvetnik. »V humoreskah Muhoborec, Drobiž, Gospod Fridolin Zolna in njegova družina je odkrival sodobne smešne strani slovenskega kulturenega, političnega in socialnega življenja kot Murnik. Znane so pa tudi njegove zbirke pravljic (Tolovaj Mataj) in vzgojna povest Ptički brez gnezda. Pravljice je zvečinoma prepsnil po narodnih snoveh. Prav tako je po srbskohrvatski narodni pesmi priredil za slovensko mladino Zgodbe Kraljeviča Marka.«

11. decembra 1918 je umrl Ivan Cankar; rojen je bil 10. maja 1876 na Vrhniki. On je najznamenitejši pisatelj in borilec za narodne in človeške pravice. Njegova dela smo navedli v majevski številki »Naše moči«. Ponovimo sledeče: »Cankar ni pisal zgodb in povesti za zabavo, polagal je vanje svoja spoznanja, globoke resnice, ki jih je hotel povedati z vso silo umetniške besede. Zato zveni v njegovih delih ljubezen do siromakov, tlačanih in trpečih, žalost nad zaslepljenostjo naroda, jeza in posmeh nad socialno krivico, nasiljem, lažjo, hinavščino, strahopetnostjo, neodločnostjo, ki jih je videl v javnem življenju. Ta silni boj je vodil sam proti vsem. Moči je zajemal iz neutešnega hrepenenja po resnici in pravici. — Njegova misel se je ustavila najprej ob najbližjem, ob materi; ko se ni umirila, se je razlila preko vsega našega rodu, domovine; ko tudi tu ni našla vse tolažbe, je pohitela v brezbrežno večnost in našla mir in zadnjo besedo: Bog.« — Cankar je naš najboljši prozaist; dosegel je svetovni sloves.

19. decembra 1828 je bil rojen v Lešah na Koroškem slovničar in ustanovnik Družbe sv. Mohorja Anton Janežič; umrl je 18. septembra 1869 v Celovcu, kjer je bil profesor. »Levstik je hotel imeti čisto literarno glasilo. Zato je ustanovil Anton Janežič »Slovenski Glasnik« (1858—1868). Vanj so pisali Fran Levstik, vajeveci, pozneje Jurčič in tudi Stritar. Največja zasluga Glasnikova je, da je dal prostora mladim slovenskim pesnikom in pisateljem in da je slovensko slovstvo privedel polagoma od poučne literature Bleiweisovih Novic k čisti umetnosti Stritarjevega dunajskega Zvona (leta 1870).«

20. decembra 1837, torej ravno pred sto leti, je bil v Osenicah na Češkem rojen Anton Foerster, preroditelj slovenskega cerkvenega petja; umrl je 17. marca 1926 v Novem mestu na Dolenjskem. V »Slovincu« od 7. nov. t. l. piše o njem France Marolt v krasnem članku sledeče uvodne besede: »Foerster je temeljna postava slovenske glasbe, one nujne, bitne kulturne sestavine našega naroda, ki umetno glasbo redno in stalno ustvarja in soustvarja, one trajne kulturne žiti, ki v narodnem snovanju tesno veže skladatelja-izvajalca s poslušalstvom. On je prvi vsestransko oral našo glasbeno ledino in je zlasti cerkvena glasbo temeljito preobrazil.« Članek je zelo temeljit in naj bi ga vsak prebral, kdor se za glasbo zanima.

Prof. dr. Vinko Sarabon.

Naša kri v tujini

»Naša moč« že nad eno leto obiskuje naše drage rojake po širnem božjem svetu. Naši izseljenci prebirajo list z velikim zanimanjem in so že večkrat prosili, naj bi »Naša moč« stalno poročala tudi o njihovem življenju in delovanju, da bi vsi številni čitatelji v domovini vedeli, kako se jim zdaj v mrzli tujini godi. Tem upravičenim prošnjam je uredništvo prav rado ustreglo in bo list pod zgornjim naslovom stalno poročal o važnejših dogodkih iz življenja naših izseljencev.

Severna Amerika.

Midway, Pa. Slovenec imenovan za vseučiliškega profesorja. Albert Capuder, ki je do zdaj poučeval našo mladino na državni gimnaziji v Midwayu, Pa., in bil odličen sodelavec pri številnih slovenskih društvih, je bil pred kratkim imenovan za profesorja na državni univerzi v Ohio.

Cleveland, Ohio. Slovenski concilmanji zopet nominirani. Vsi štirje dosejani naši slovenski zastopniki mestne zbornice gg. Jurij Travnikar, Edvard Pucel, Ivan Novak in Anton Vehovec so bili ponovno nominirani z največjim številom glasov. Izmed 33 concilmanov imamo Slovenci 4, Hrvati pa 1. Nobena druga tuja narodnost se ne more ponahati s tako lepim številom zastopnikov pri mestni zbornici kakor Slovenci.

New York, N. Y. Dne 24. septembra je nena doma umrl splošno znani rojak Ivan Adamič, ki je bil veliko let blagajnik v pivovarni Piel Bros. Pokojnik je bil doma iz Ribnice. V New Yorku je živel nad 30 let. Bil je ustanovitelj in prvi pevovalja pevskega društva »Domovina«, potem pa se je kot pevovodja pridružil tudi »Slovanu«.

Pueblo, Colo. Dobropolci, ki jih je letos dne 26. julija zadela katastrofalna vremenska nesreča, so se obrnili za pomoč v Sev. Ameriko. Ko so naši izseljenci zvedeli za to žalostno novico, so začeli takoj zbirati denar. Do zdaj so nabrali že lepo vsoto dolarjev, s katerimi si bodo siromaki v Dobropoljah lahko veliko opomogli.

Gilbert, Minn. Letos je minilo 100 let, odkar je prišla prva Slovenka v Sev. Ameriko. Bila je to gospa Antonija Hoeffern, sestra našega velikega misijonarja škofa Friderika Barage. V spomin na njen prihod so ji naši rojaki vsadili v krasnem parku Hopkins spominski lipo.

Južna Amerika.

Buenos Aires. Pod vodstvom g. Janeza Hladnika, slov. izseljenskega duhovnika, smo dne 16. oktobra poromali v velikem številu na znamenito božjo pot v Lujan. Tam smo doživeli nepozabne trenutke. Vsem čitateljem »Naše moči« pošiljamo tople pozdrave.

Montevideo. G. David Doktorič, ki že eno leto misijonari med nami, prireja vsako nedeljo lepa verska predavanja v radiu. Ob njegovih govorih nam hito misli v našo nepozabno domovino, od katere smo se morali ločiti zaradi vsakdanjega kruha.

Francija.

Merlebach. Ne morem vam popisati veselja, ki ga doživimo vsak mesec, ko prejmemo iz domovine »Našo moč«. Zelo nas veseli, da ima list veliko razumevanje za usodo nas — izseljencev. Ko bi vedeli, kakšno bogastvo pomeni za nas slovenski list iz domovine, bi se nas spomnili tudi drugi časopisi.

Naše sedanje življenjsko stanje je kar zadovoljivo. Delo imamo vsi in tudi zaslužek je dober. Bel kruh imamo, pa je vedno grenkejši kot doma črn. Vsi čutimo, da je tujina mrzla in čisto brez srca. Zdaj ko nam pije kri, nas ima rada, ko pa nas bo izmotala, nas bo vrgla kot izžeto limono na cesto. Tega se vsi bojimo, zato pa skrbno hranimo, da nam ne bo treba iti v domovino brez denarnih sredstev umirat. Skrajni čas je že, da se za nas zavzamejo naše državne oblasti in sklepejo s Francijo delavsko konvencijo, katera bi nas ščitila. — Če tega kaj kmalu ne bo, bomo vsi na stara leta sirote. Čitateljem »Naše moči« pošiljam v imenu vseh Slovencev v Merlebachu pri srčne pozdrave.

Holandija.

Heerlerheide. Odkar smo dobili slovenskega vice-konzula g. dr. Jožeta Logarja v Rotterdamu, se naše življenjske in društvene razmere vidno boljšajo. V zimskem času bomo prirejali skoraj vsako nedeljo igre, akademije in druge verske slovesnosti. Zelo si želimo, da bi imeli še slovenskega duhovnika in učitelja. V mesecu novembru vas bomo s pomočjo radija pozdravili z besedo in pesmijo. Naš pozdrav, ki bo trajal pol ure, bo prenašal tudi Radio-Ljubljana. Sedaj se prav skrbno pripravljamo na »Izseljensko nedeljo«. Tedaj bomo pa mi poslušali Vaše pozdrave iz domovine, ko bomo prisluhnili utripu domovine. Že sedaj lahko povemo, da bo ob toplem spominu na domovino sleherno naše oko zalila solza.

Nemčija.

Gladbeck. Ne vem, kako bi se Vam mogel dostojno zahvaliti za »Našo moč«, ki ima v našem mestu veliko hvaležnih čitateljev. V imenu vseh kličem: Bog plačaj!

Mi vsi, kar nas je bilo na obisku v domovini, ne moremo pozabiti krasnih uric, ki smo jih doživeli na Brezjah in v Ljubljani. — Za vso ljubezen, ki smo je deležni od domovine, zlasti pa od Rafaelove družbe — matere naših izseljencev — bomo vedno hvaležni. — Telesno bivamo daleč od Vas, v duhu pa smo vedno v domovini. »Našo moč« toplo priporočamo v domovini, vse njene čitatelje pa iskreno pozdravljamo.

(Poroča Premrov Joža.)

Zdravje pa tako! »No, kako je kaj, gospa Petelinček?«

»Ah, slabo, zelo slabo! Odkar sem se ponesrečila, se ne morem znebiti glavobola, želodec mi nagaja, protin me ne pusti spati, roke se mi tresejo in prehlajena sem kar naprej.«

»No, potem morate biti pa pri krepkem zdravlju, da vse to prenesete.«

Uganil je vzrok. Mlado dekle: »Ne vem zakaj, ali obraz me tudi vedno tako peče.«

Zdravnik: »Hm, le recite vašemu fantu, naj se malo bolje brije.«

Večna ljubezen. »Ali greš z menoj v kino? Igrajo »Večno ljubezen!«

»Žal ne morem, sem samo dve uri prosta.«

»Čisto prav; več kot dve uri »Večna ljubezen« itak ne more trajati.«

Obzirno poročanje. Starši devletne Julke so odpotovali za dalj časa v inozemstvo. Teta Mina je Julki priporočala, naj staršem večkrat piše, vendar nič vznemirljivega, temveč le prijetne stvari. Julka zbolí za davico. Ko ozdravi, piše staršem: »Imela sem davico. Bilo je zelo, zelo prijetno.«

V šoli. Učitelj: »Francek, kdaj je najboljši čas za trganje jabolk?« — Francek: »Takrat, kadar ni gospodarja blizu.«

Uboji predniki. »Kako so mogli naši predniki živeti brez brzojava, telefona in radia?« — »Saj niso mogli, zato so pa umrli.«

Praznoverje. Lipe: »Ti, tvoji čevlji pa gotovo še niso plačani, ker škripljejo.«

Bine: »Beži, beži! Ko bi bilo to res, bi moral tudi klobuk škripati.«

Ali — ali. Oče (fantu, ki se že predolgo suče okoli njegove hčerke): »Zdaj ste se pa že dovolj dolgo smukali pri nas. Izberite si: ali hočete roko moje hčerke ali pa nogo njenega očeta!«

S premogom v pekel. Dva Prekmurca sta potovala v Ameriko. Na vožnji po morju eden umre in, kakor je navada, so ga potopili v morje. Ker pa za obtežitev ni bilo pri roki primerne težave, so privezali na mrliča kos premoga. Ko je drugi Prekmurec to videl, si je rekel: »Revež! Da boš prišel v pekel, to sem vedel, ampak da boš moral premog kar s seboj prinesiti...«

A. Vindišar, Ljubljana:

Sila tožbe

»Hehoj — Martine, pismo je za vas!«
V rebrni nad hišo podorava deteljišče, ko ga pokliče z vasi sosedov Nace. Ves je priden in zabojen v delo; na sončnih ozarh se mu igrajo otroci. Poti se in trudi s trdo zemljo, spomin na družino mu premaga vse težave. Ustavi vprego volov, obriše si čelo in se nasloni na plug.

»Hehoj — Nace, pismo naj ona vzame, pridem pod večer!«

Pismoša je v zadregi. Dolga je pot, nagiba se dan. Le še za moža nizko stoji sonce. Stopi v reber, do orehov nad vislini.

»Dobro dan, oče! Vsak pol, vi malo dol, jaz malo gor! Pismo je za vas! Boste podpisali in plačali! Iz mesta je, od sodnije!«

Martin je nemiren. Podpiše in plača! Srečno pot!

Od sodnije? Kaj neki bo? Kdo se je nanj spomnil na sodnijo?

Strga zalepko in bere. Pismo je tiskano. Zločuje pismo: toži me zavarovalnica! V 14 dneh naj ji plačam premijo z obrestmi in stroški plačilnega povelja, sicer bo izvršila! Ako se protivim, naj vložim upor! Spodaj pečat sodnije, pod njim podpis sodnika!

Martinu ni prav! Papirje potlači v žep, v nekaj skokih je na njivi. Z voli ravna trdo in brez srca, da preplašena hitita po viseči njivi! Z dobro voljo je za danes pri kraju. Kakor vihra se obrača, ko se vrne domov. Po večerji sedi v kotu za mizo, pregleduje listine, primerja s pismom s sodnije, grebe in brska po mislih!

Da, da! Ko sem prevzel domačijo — kar ključko so si podajali, agent za agentom, eden slajši od drugega! Zdaj pa tožba! S sodnijo se nikoli nisem imel opravka, moj oče nikoli. Zdaj pa tale sramota! Pa plačaj sodnijo, stroške, pismošo, obresti, kolke! Cemu vse to? Kje naj dobim, da plačam premijo? Sosed je videl, cela vas se mi bo posmehovala, čes, pošteni Martine — pa tebe sodnija preganja! E, tvoj stari je bil boljši gospodar! Plačal je redno svoje obveznosti!

Grebe in brska po mislih!
Kakor nemirno morje vstajajo valovi, se zaganjajo vanj, butajo val na val, vse proti njemu! On pa kljubuje — kakor kraška skala na obali! Udari ob mizo!

Ne, ne plačam! Na ta način nikoli! Tožiti se ne pustim! Po sodniji preganjati, pred celo faro in v posmeh vsem — ne pustim! Upri se bom, odvetnika bom vzel, pa bom tožil zavarovalnico! Ne plačam — tožil bom!

Martina premaga ponos in trma. Čas hiti, pravljanje se zamotava. Danes še kljubuje, jutri podleže. Upira se, plačuje nove stroške, ima nove sitnosti, dolga pota na sodnijo. Nerodno je, sredi tedna, od dela iti na sodnijo! Srečavajo ga in nabadajo, pomilujejo! Vzame odvetnika, pravdo izgubi in plača nove stroške. Denar na denar, pa še ni konca. Semanji dan, ko se vrne domov, ga čaka eksekutor in mu zarubi vola. O Martine! Še pred lastno družino takale sramota! Ti ponosni, pošteni človek! Plačal bi bil, plačal koj na prvo pismo! Za pravljanje, drago tožarjenje, zdaj imaš denar, prej ga za izpolnitev prevzetih obveznosti do zavarovalnice nisi imel. Cemu siliš v zid, ki se ne omaje, saj preko pogodbe tudi sodnija ne more. Prihranil bi si sitnosti, pota, stroške, sramoto!

Martin se unese! Dela obračun: iz hleva so mu vzeli za premijo in za stroške! Iz police bere, da znaša premija trideset dinarjev. Iz pisem sodnije bere, da znašajo pravdni stroški tri sto dinarjev! Torej desetkratna premija! Doume in se kesa! Ni bilo pametno in prav. Red mora biti, plačati moraš, ako si dal možko besedo. Zdaj pa za prazen nič — tri sto dinarjev!

Tako Martin tistih dni! Danes je drugačen! Redno plačuje premijo, ne pusti se več tožiti. Z zavarovanjem je zadovoljen in ga še drugim priporoča!

Cemu tožba?
Cemu stroški, pota, sitnosti, govorice?
Zato, ker ne drži pogodba!

Ko ste sklepali zavarovanje, ste se z agentom mnogo razgovarjali. Vse ste hoteli vedeti, o vsem ste bili poučeni! Zapisali ste, koliko boste plačevali, do kdaj in kateri čas, vsako leto! Vse je zapisano v listini, ki ste jo končno vi sami podpisali, pred pričo agenta, ki je tudi podpisal! To je bila pogodba med možmi, resna in resnična! Pogodba, ki je za vas velika vrednost,

edina vaša rešitev, ako vam požar vse uniči! Ki pa je za zavarovalnico težka obveznost, jamstvo in morda breme! Pogodba ni kos papirja, ni igrača! Treba jo je izpolniti od črke do črke, z obeh strani, za vsako ceno, četudi s silo!

Zato, ker ni plačana premija!

Po pogodbi ste določili premijo, ki jo boste plačevali! Ne le enkrat, ampak večkrat, vsako leto! Ura se izteče — navij jo! Kolo se obrabi — namaži ga! Kosa se skrha — nabrusi jo! Premija se porabi — plačaj novol! Niste vi sami, ki ste zavarovali! Na stotisoče vas je! Vsak hoče pomoči, ko je v stiski; vsi plačujejo, toda v stisko ne padejo vsi! Škoda je treba plačati, vso in čimprej! Da se reši zavarovane! Za to odgovarjate tudi vi! Saj razumete, da kjer ni vplačil, ne more biti izplačil in ne jamstva — tudi za vas ne! Zato je prav in nujno, kar iz pogodbe sledi: plačilo! Za vsako neplačilo pa sila in kazni, stroški in tožba, da se obvaruje jamstvo in korist zavarovancev!

Zato, ker ste to vi sami hoteli!

Ko je vaša premija zapadla v plačilo, ste prejeli v hišo pravočasno in brezplačno položnico, napisano z dolžnim zneskom in vašo policično številko. Morda ste na svojo obveznost pozabili — dobili ste opomin, še enega in še tretjega. V hišo vam je zavarovalnica poslala svojega zastopnika, da vas opozori na vašo dolžnost in na posledice, ki jih sami izzivate! On vas je prosil — vi pa, bodi hoté ali nehoté — plačali niste! Vsi opomini brez uspeha. Sledi tožba in z njo združeni stroški. Ne jezite se — sami ste tako hoteli!

Zato je tožba, da se obvaruje vaša korist in pravica!

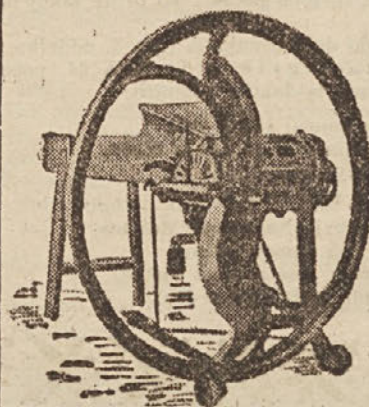
Kadar vas zadene nesreča, kaj brž veste, kaj je vaša pravica: še isti dan hočete odškodnino! V pogodbi je zapisano, da boste prejeli odškodnino, ako padete v stisko. Kaj bi nesrečni pogorelec brez zavarovanja in brez odškodnine! Siromak, na cesto, od hiše do hiše. Vaša pravica je, da ne podležete, da ne obubožete, da se vam pomaga in se vas reši! To je vaša velika korist, ki je zdaj ne čutite, ki pa se vam daje le in edino, ako ste vi zvesti, nanjo mislite ter svojo dolžnost plačila možato izpolnjujete. Kajti zavarovalna pogodba ni le kos papirja ali igrača. Tu gre za velike denarje, gre za srečo in obstoj vas in vsega vašega: doma in družine! Ako ste dovolj preudarni, potem boste pravočasno skrbeli sami in brez sodnije, da svojo pravico branite in ohranjate, svoje koristi sami razumete in izrabljate!

Po vsem zapisanem bova edina v tej končni sodbi: kadar vi sami in iz proste volje ne znate in nečete priznati svojih pravic s tem, da izpolnite najprej svoje dolžnosti, potem se potrudite zavarovalnica sama, da obdrži vaše pravice in ohrani vaše koristi za vsako ceno, čeprav s silo tožbe. Ako pa še ta sila ne pomaga, potem se izpostavljate nevarnosti, da se vam odreče jamstvo in vas sploh nobena zavarovalnica ne bo hotela prevzeti.

Čeprav je tožba neprijetna reč, je vendar nujna samoobramba zavarovalnice, ki tem bolj štiti koristi vseh zavarovancev, čim bolj varuje lastno moč.

ZARES močne slamoreznice
ročne in motorne, z ali brez varnostne priprave,
doblite pri trdki

FERDO SMOLA
Sv. Jurij ob južni železnici

Veliko zamašne kolo
Več vrst rez
Reže tudi zelo dolgo rez
Lahek pogon
Garancija

Naše nagradno tekmovanje

Naše nagradno tekmovanje je zbudilo med našimi zavarovalnici vsesplošno zanimanje. Da pa ne bi kdo po nesreči izpadel iz žrebanja in da se bo lahko vse vršilo po lepem redu, opozarjamo še na sledeče:

1. Gg. zastopniki, ki so jim naši čitatelji izročili slike za nagradno tekmovanje, naj iste takoj pošljejo uredništvu »Naše moč«. Kar bodo morda prejeli še kasneje, bodo lahko poslali z drugo pošiljko. Če bomo namreč prejeli zadnje dni pred žrebanjem preveliko število rešitev, nam bodo priprave za žrebanje zelo otežkočene.

2. P. n. zavarovalnici »Karitas«, ki plačujejo premije v rednih mesečnih obrokih, nas sprašujejo, če morajo tudi oni imeti vse premije poravnane do kraja tega leta. Ker jih do žrebanja inkasant ne bo mogel obiskati in nam tudi ne pravočasno sporočiti, kdo vse je premijo za december plačal, zadostuje, da imate plačane premije vsaj še za november.

3. Tekmovalci, ki nas sprašujete, če smo rešitev sprejeli, naj vedo, da je pri tako velikem številu tekmovalcev nemogoče vsakemu posameznemu odgovarjati. Kdor je rešitev pravilno zalepil v kuverto in kuverto pravilno označil, ta naj bo kar miren. Odgovarjati pa nobenemu s pismom ne moremo.

4. Še enkrat: Za nagrade se bo vršilo žrebanje. Uredništvo tedaj ne more prav nič vplivati na to, kdo bo nagrado dobil. Zato so vse tozadavne prošnje in priporočila odveč.

5. Toplo se zahvaljujemo onim, ki so se tako potrudili z reševanjem, da so svojo rešitev opremili kar s pesmicami. Nekatere bomo po končanem žrebanju objavili.

6. Uspeh žrebanja bo objavljen v januarski številki »Naše moč«, ki izide pred božičnimi prazniki. Tudi nagrade bomo razposlali še pred Božičem. Nikomur ni tedaj treba posebej spraševati, kako je z uspehom žrebanja.

Za naše drage rajne

zavarovalnice »Karitas«, zavarovalnice življenjskega oddelka ter za vse rajne sodelavce in prijatelje Vzajemne zavarovalnice se bo v četrtek, 16. decembra t. l., ob sedmih zjutraj darovala v kapeli Marije Pomočnice (turistovska kapela v palači Vzajemne zavarovalnice) slovesna črna sv. maša. Enako bo v prihodnje vsako leto Vzajemna zavarovalnica poskrbela, da se bo za rajne brala sv. maša. Vsi naši prijatelji bodo ta sklep, ki kaže na veliko spoštovanje do rajnih, ki so bili v prijateljskih odnosajih z našo domačo zavarovalnico, radostno pozdravili.

Pesem polja

Iz razloga, ki ga tukaj ne moremo navedati, se je ponatis povesti »Pesem polja« močno zakasnil. Sedaj pa lahko sporočimo vsem, ki so povest že naročili, da jo bodo prve dni druge polovice novembra zagotovo dobili. Zato si prihranite znamke za vprašanja, kaj je s povestjo. Knjižica bo imela zelo lepo barvano naslovno stran in bo gotovo deležna vsesplošne pohvale. Kdor si jo želi še naročiti za ceno 8 din, lahko to še vedno stori.

Starši! Z življenjskim zavarovanjem najbolje oskrbite svoje otroke

Javno priznanje in zahvala

Podpisani zavarovanci Vzajemne se s tem javno zahvaljujemo tej naši domači zavarovalnici za razumevajočo podporo ter hitro in kulantno ocenitev in izplačilo odškodnine za požarne škode. Združimo se vsi še tesneje okrog zavoda, ki ga lahko po pravici imenujemo našega.

- Sirc Alojzij, Luže 46, p. Senčur pri Kranju
(Gorelo 15. avgusta 1937)
- Zdravec Kralj Martin, Iljaševci, pošta Križevci
pri Ljutomeru (Gorelo 19. avgusta 1937)
- Ježek Pavel, Vikrče 3, p. Medvode pri Ljubljani
(Gorelo 3. septembra 1937)
- Zafran Jožef, Gor. Ponikve 15, p. Trebnje
(Gorelo 29. avgusta 1937)
- Zorjan Franc, Salovci, p. Središče
(Gorelo 15. avgusta 1937)
- Godler Jože in Terezija, Dedja vas 18, p. Pišce
(Gorelo 1. septembra 1937)
- Račič Ljude, Gorica št. 7, p. Leskovec pri Krškem
(Gorelo 10. avgusta 1937)
- Belec Marija, Čakova, p. Sv. Jurij ob Ščavnici
(Gorelo 3. septembra 1937)
- Ribič Franc in Marija, Koblje 6, p. Slov. Konjice
(Gorelo 14. avgusta 1937)
- Cerkveno predstojništvo Sv. Duh na Ostrem vrhu,
p. Selnica ob Dravi (Gorelo 4. oktobra 1937)
- Kodrič Karol, Statenberg 85, p. Makole
(Gorelo 29. septembra 1937)
- Lesjak Martin in Marija, Beli vrh, p. St. Ilj v
Slovenskih goricah (Gorelo 19. septembra 1937)
- Strmšek Antonija, Razgor 13, p. Slov. Bistrica.
(Gorelo 17. septembra 1937)

Huda stvar. »Strašansko sem zaljubljen v Emico. Mislim, če bi me poljubila, da bi se mi zmešalo.«
»Zdi se mi, da te je že poljubila.«

Težave občinskega svetnika. Urša: »Odkar je moj mož občinski svetnik, vse noči ne more spati.«
Mica: »Kako to? Ali ga seje razburjajo ali ga javne skrbi tarejo?«
Urša: »Tisto ne, a že pri sejah se tako naspí, da mu doma ni več treba.«

HRANILNICA IN POSOJILNICA

V KAMNIKU (ŠUTNA 22)

reg. zadruga z neom. zav.

Obreduje hranilne vloge
po dogovoru do 5%

MLADA MOČ

Dragi moji mali prijatelji!

Ko bo tole moje pismo dospelo do vas, bo najbrž že vsa narava zavita v kosmat zimski plašč. V zimski plašč bodo zaviti tudi ljudje ker bi jih sicer preveč zeblo. A kaj bo s tistimi, ki zimskih plaščev nimajo? Morda celo obuvalo ni več kaj prida? Morda nimajo s čim zakuriti peči? Morda niti ovsnega kruha ni pri hiši, kaj še kaj boljšega? Nič — morda! O prav gotovo jih je na tisoče in tisoče, ki že sedaj prezebajo, stradajo in vse vrste pomanjkanje trpijo. Ko se vi veselite snega, po katerem se boste veselo sankali in smučali, ter komaj čakate na led, po katerem boste drseli, ne smete pozabiti, da so na svetu ljudje, ki brez lastne krivde trpijo revščino. Mrzla so njih stanovanja, če jih sploh imajo, mrzli njih prezebli udje — in polagoma postajajo mrzle tudi duše in srca.

Sreče naj bi bilo sedež ljubezni, a krute razmere so ljubezen iz njihovih src pregnale. V ta zapuščena srca se naseljuje sovraštvo do vseh, ki kaj imajo.

Kaj je storiti? Tako majhni in mladi in lahkomisljeni ste še, pa vendar vam pravim: Tudi vi ste poklicani, da ta mrzla srca ogrevate, da se proti sovražstvu borite. Kako? Z ljubeznijo. Poglejte okrog po hiši. Tu leži srajca, tam čevlji, tu zopet suknjič, stvari, ki ste jih na jesen in zimo zamenjali z novimi. Ne pustite, da te stvari vzamejo konec. Mamico in ata naprosite, da dajo vse to popraviti. Z veseljem bo to sprejel tvoj tovariš ali tvoja tovarišica. In še kaj lahko storite. Pomislite sami, kaj bi še bilo takega. Ta bo lahko odstopil lačnemu kos kruha, oni bo prezeblim ponesel z dovoljenjem staršev drv in premoga. Zopet drugi bo prosil starše, da sme povabiti na toplo kosilo sošolca, ki dobi le malokdaj kaj toplega pod zobe. Mnogi revni učenci dobivajo po šolah toplo hrano. A to samo ob dneh, ko je šola. Ob dneh pa, ko ni šole, ko je za vas najbolj veselo, pa je za te reveže najbolj žalostno.

Sejmo ljubezen, kjerkoli hodimo in karkoli delamo. Potem bo na svetu zopet lepo, tako lepo skoraj, kot je bilo v raj, dokler ni kača zastripila src prvih staršev z grehom. Kača pa je to storila zaradi sovraštva do Stvarnika.

Ali je prav, da sem vas na vse to opozoril? Mislim, da je zelo prav. Sedaj pa, dragi moji prijatelji, vam naložim takoj nalogo za december. Če ste prednje moje vrstice natančno in pozorno prečitali, potem bo naloga silno lahka. Naslov naloge je:

Kaj hočem to zimo storiti za reveže?

Premislite dobro, kaj boste zapisali. Z mamico in z atom se posvetujte, v čem vam bodo oni pomagali pri podpiranju revežev. Popišite mi tudi, kakšni reveži so tam pri vas. Ne mislim pa s tem, da naj naloge pišejo samo otroci premožnih staršev. Ne, tudi siromašni moji prijatelji naj se oglašijo in mi povedo, kako se jim sedaj na zimo godi in če premožnejši ljudje kaj z ljubeznijo nanje mislijo. Prepričan sem, da vas bo zelo mnogo, ki mi boste pisali. Če bi vas bilo malo, bi moral misliti, da so vaša srca zakrknjena in da so vam reveži deveta briga. In to bi bilo zelo zelo žalostno.

Odgovore mi pošljite do 31. decembra 1937. A pazite! Vsak naj pod odgovor napiše razločno svoje ime, pove naj, v kateri razred hodi v šolo, kje je doma in katera je zadnja pošta za njegovo vas.

Rekli boste, da sem danes svoje pismo začel pri koncu in da mi očitno kar ne gre od rok, da bi vam povedal, kako je z nagradami na vprašanja o »Naši moči«. No, le po časi! To pride takoj na vrsto.

Prvo nagrado dobi učenka 2. razr. I. oddelka v Polju Francka Jagrič iz Lastniča 61, pošta Kozje. Poslala mi je takole pesmico:

Kakor sončni žarek vroč
tako nam všeč je »Naša moč«.
Tu razvedrila najdemo,
zato jo radi čitamo.

Pri cerkvi »Našo moč« dobimo,
z njo brž domov hitimo.
Kar piše, nas zanima vedno,
saj tudi jo dobimo redno.

Kaj, ali ni tale Francka zaslužila prve nagrade? Pa jo še drugi tako zažvižgajte, če znate!

Drugo nagrado naj ima Škraba Jože iz vasi Brest št. 42, pošta Ig pri Ljubljani. Ta pa ni pesnik, temveč je takole po domače zapisal:

Spoštovani brat Ivo Se bom pa še enkrat oglasu jast iz pod Krima Veš Ivo jast bi rat tebe poznav ksi taku prjazin in bi rad vedu če kej beremo naše moč pa še kaku je rad sevede jast neraj vse kar je notri veš jast doskat uganka uganem pa nejmam dinarji de bi pastlov pa zdej te prusim de noboš vargu ta muj pisim vkaš ne prebran v šolo hodim v Tomišel 4 raz če si še hodu tukej bi rad vedu zdej bma v pism vse skupej del družina ki jim je hiša pogorela zdej te lepo pozdravim moj naslov je Škraba Jože i. t. d.

Dragi Jože! Sedaj mi pa še piši, če imate tam v Tomišlju v berilu tudi kako vejico, piko, klicaj in kar je temu podobnega. Drugače bom tvoj odgovor drugič dal med uganke. Boga hvali, da me ne poznaš. Če bi me videl, bi se prestrašil. Na čelu nosim namreč veliko strašilo, sestavljeno iz samih pik, vejic, klicajev in vprašajev. In kadar me takle Jože iz 4. razreda vidi, se mu takoj nekaj neprijetnega zgodi.

Komu pa naj dam tretjo nagrado? Toliko lepih odgovorov sem dobil, da je izbira res težka. Zasluzil jo je pa prav gotovo Matija Novina iz Berstovca, pošta Semič. V 3. razred hodi in šele 13 let je star, pa je napisal kar tri strani dolgo pesem. Če bi vam hotel celo priobčiti, bi morala naša »Mlada moč« še precej zrasti. Zato vam povem samo eno njegovo kitico:

To muhasto zlogovnico rešujejo
pobalini in dekleta.
Kar ne vejo pa sprašujejo
gospoda kateheta.

Še ena nagrada je na razpolago. Pošljimo jo tja v Slovenske gorice. Tam raste vino, a letos ga je bilo malo in bolj kisel je. Morda nagrada razvedri ne le Anico Cafnik, učenko 5. razreda ljud. šole, Sp. Korena 40, p. Sv. Barbara v Slov. goricah, temveč tudi njene starše in še marsikoga v Spod. Koreni. Napisala je dolgo pismo. O »Naši moči« ve povedati le lepe stvari. Na koncu pisma pa pravi:

Moj brat Joško in sestra Marica se večkrat pogovarjamo kako bi radi imeli sliko brata Ivo ne vemo je mlad ali star pa tudi sliko vseh ki so zaposleni pri zajemni da bi vsaj po sliki poznali naše velike moze ki imajo toliko skrbi za mlado in staro pa tudi za vse kar se da zavarovat če bi slika stala 10 Din ne bi še bila predraga.

Veš, Anica, če bi ti malo lepše pisala in tupa-tam kako vejico ali piko postavila, ne rečem, da ti ne bi poslal svoje slike. Tako pa ne bo nič. Vesela bodi, da boš dobila knjigo za nagrado.

Hm, kar končati moram. Gospod urednik, ki je sicer tudi Ivo, gleda že silno grdo, ko postaja tole moje pismo daljše in daljše. Le to še na konec: Vsem prijateljem »Mlade moči« naj sv. Miklavž prinese obilo darov, parkelj pa naj tudi malo našeška one, ki se za »Mlado moč« premalo zanimajo.

Lepo vas vse pozdravlja

brat Ivo.

Sami odličnjaki. Stric Jakob: »No, otroci, kako pa kaj v šoli?«

Tine: »Izvrstno, v računstvu sem prvi!«

Slavko: »In jaz prvi pri telovadbi.«

Jožek: »In jaz prvi zunaj, kadar gremo domov.«

*

Otroška pamet. »Očka, zakaj so pa na eni strani železniškega tira napeljane žice?«

»To je brzjavna napeljava, sinko.«

»Aha, na drugi strani je pa brezžični brzjav, ne?«

Blag jim spomin!

V letu 1937. (do 10. novembra) so med drugimi umrli sledeči zavarovanci življenjskega oddelka Vzajemne zavarovalnice:

Jenko Janez

je umrl 18. januarja, star komaj 32 let. Bil je kot ključavničar zaposlen pri železnici. Stanoval je pri svoji materi v Retečah pri Šk. Loki in ji v svoji pridnosti in štedljivosti bil v veselje in veliko podporo. Pri Vzajemni se je zavaroval pred 5 leti na 21 let ter je ves čas silno vestno plačeval premije. Dobro se še spominjamo krepkega in načrtov bogatega fanta, ki je od časa do časa prihajal v pisarno Vzajemne in s svojim mirnoresnim obnašanjem zapustil vedno najboljši vtis. Čeprav je bil vedno zdrav, ga je v januarju napadla zavratna bolezen v hrbtenici, ki ga je v nekaj dneh pobrala.

Zeljkić Uzir,

rojen 1. 1907, po poklicu narednik v Sarajevu, je umrl v cvetu let 24. februarja. Bil je komaj eno leto zavarovan, čeprav je sklenil zavarovanje na 10 let. Peljal se je s tramvajem. Ko je izstopil, je pribrzel neki avtomobil, ga podrl in tako hudo poškodoval, da je nesrečnejše že drugi dan poškodbam podlegel. Zapustil je mlado ženo in otroka.

Košir Matija,

posestnik v Gaberju, občina Dobrova pri Ljubljani, je dne 17. januarja podlegel pljučnici. Sklenil je pred 3 leti dotno zavarovanje. Z njegovo smrtjo je prenehalo plačevanje premij, Vzajemna bo pa svojcem 1. decembra 1931 izplačala zavarovano vsoto, kakor je bilo dogovorjeno, čeprav med tem ne bo prejela nobene premije.

Zupančič Gabrijela

je umrla 20. februarja. Bila je učiteljica v Trzinu na Gorenjskem. Pred 10 leti se je zavarovala na 10 let. Tik preden je doživela dogovorjena leta, jo je pobrala blede žena. Šla se je smučat in si odrgnila nogo. Morala se je zdraviti, a že v nekaj dneh se je neznatni rani na nogi pridružila pljučnica, ki je 35 letni gospodični prej kot v enem tednu pretrgala nit življenja.

Zličar Terezija

Kdo bi bil pač pričakoval, da se bo komaj 47letna in tako krepka, živahna ter vedno le za delo pripravljena gospa Zličarjeva zgrudila pod težo zavratne bolezni! Bila je gostilničarka v Kato-liškem domu pri Sv. Juriju ob juž. žel. Toda naslov hiše ni odbijal nikogar. Brez razlike strank in nazorov so ljudje radi posečali pri-jazno Zličarjevo gostilno. Gospa Terezija je pred časom izgubila moža, sedaj so pa z izgubo skrbne mamice postali sirote še otroci. Svojo skrb za svoje drage je pokojnica pokazala s tem, da se je že pred dobrimi 10 leti življenjsko zavarovala in so tako otroci sedaj vsaj za prvo silo tudi v denarnem pogledu oskrbljeni.

Natalija Karač,

kavarnarica v Sarajevu, je izkpravela dne 4. marca zabodena z nožem. Ubil jo je njen pastorek zaradi imovinskih razmer. Zavarovana je bila komaj eno leto.

Langerhole Janez

je umrl 30. marca zaradi vodenice. Bil je po poklicu čevljar in star 59 let. Zavaroval se je za manjši znesek že pred 15 leti ter bil med prvimi, ki so pravilno razumevali veliki pomen življenjskega zava-rovanja pri domači zavarovalnici.

Dr. Agatonović Franjo

Dne 18. marca ga je zadela možganska kap. Bil je upokojen sodnik in je živel v Pančevu pri Beogradu. Upokojili so ga 1. 1934 komaj 44 let starega. Pripovedujejo, da je bil upokojen skupno s še 30 tovariši iz političnih razlogov. Bolan ni bil nikoli resno. Zvečer je bil na neki seji zelo živahen kot vedno, in nihče ni niti najmanj slutil, da bo zjutraj že mrtev. Kot vseskozi zdrav človek se je zava-roval pri domači Vzajemni zavarovalnici šele pred 2 letoma.

Ljubaj Marko

je umrl 19. aprila zadet od srčne kapi. Bil je poverjenik fin. kontrole v pok. ter je dosegel starost 60 let. Pri Vzajemni je bil zavarovan že od leta 1922 ter je vedno zvesto izpolnjeval svoje dolžnosti napram Vzajemni.

Novak Josip,

stavniki polir v Ljubljani, je umrl — star komaj 35 let — dne 22. aprila z avtomobilsko kapjo, ki jo je najbrž povzročila ledvična bolezen. Gospod Novak je bil na najboljši poti, da si ustvari med obrtništvom ugledno in zavidanja vredno pozicijo. Bil je poln načrtov. Kot uvideven gospodar je pred 5 leti sklenil življenjsko zavarovanje. Še nekaj tednov pred svojo nenadno smrtjo je hotel skleniti dodatno

zavarovanje. A bilo je prepozno. Čeprav sam ni čutil prav nobenih bolečin, so zdravniki ugotovili, da mu ledvice niso v redu. Kdor ga je pa takrat videl, si pač ni mogel predstavljati, da je to mlado življenje zapisano smrti.

Vidmar Antonija,

zasebnica v Ljubljani, je sicer dosegla že starost 61 let, vendar ni nihče pričakoval, da bo nenadoma podlegla griži. Zavarovana je bila komaj 2 leti.

Potočnik Janez,

posestnik in trgovec v Skofji Loki, je umrl 7. julija kot žrtev avto-mobilске nesreče. Zavaroval je svoje življenje pri Vzajemni že pred 18 leti.

Šimundža Levin,

zasebni uradnik v Zagrebu, je zavaroval svoje življenje pri Vzajemni pred 7 leti. Star 45 let je obol el na raku v pljučih in tej zavratni bolezni dne 22. junija podlegel.

Vodnik Hinko,

profesor v Ptuj u, je umrl po 10 letih zavarovanja za kapjo, ki je bila najbrž posledica splošnega poapnenja žil. Dosegel je starost 66 let.

Villan Frane,

posestnik in gostilničar v Črnučah, je na veliko presenečenje svojih številnih prijateljev in znancev izdihnil svojo plemenito dušo dne 5. junija. Bil je široma po naši zemlji znan po svojem dobrem srcu ter po svoji družabni živahnosti. Zapustil je v neizmerni boli svojo staro mamico, taščo g. bana dr. Natlačena. Bil je že od leta 1926 odkrit prijatelj in podpornik Vzajemne zavarovalnice.

Dr. Puntar Josip,

knjižničar drž. študijske knjižnice v Ljubljani, je umrl 24. julija po dolgotrajni pljučni bolezni. Z njim je izgubila slovenska znanost enega svojih najmarljivejših delavcev, družina pa nad vse skrbnega in ljubeznivega očeta. Pokojni profesor dr. Puntar je bil star šele 53 let ter je slovenski narod od njega še mnogo pričakoval.

Sokolović Rasim

je v starosti 55 let umrl za težko boleznijo pljuč, srca in ledvic. Bil je zvaničnik pri fin. ravnateljstvu v Sarajevu in že 7 let zavarovan pri Vzajemni zavarovalnici.

Mencej Avgust,

pasarski mojster v Ljubljani, je 21. septembra umrl sredi dela v svoji pasarski delavnici. Preko poldneva je v svoji preveliki pridnosti ostajal navadno v delavnici, tam kosil in takoj nadaljeval z delom. Usodnega dne je najbrž prenesel strašen strup ciankalij v majhni množini med jedjo v usta, a to je zadostovalo, da je že po nekaj trenutkih izdihnil. Ciankalij namreč uporabljajo zlatarji v svoji stroki. Njegovi osiroteli družini je bilo zavarovanje, ki ga je pokojnik sklenil pri Vzajemni komaj pred enim letom, v veliko dobroto.

Eibel Franjo,

tovarniški strojevodja v Ilijašu pri Sarajevu, je dne 20. septembra podlegel težki bolezni raku v grlu. Bil je že 10 let zavarovan pri Vzajemni. Dosegel je starost 52 let.

Aničić Josip,

žolski upravitelj pri Sv. Jakobu ob Savi, je izdihnil dne 1. oktobra, star komaj 42 let, na posledicah operacije mehurja. Pokojnik je bil med učiteljstvom splošno priljubljen ter je njegova smrt med sta-novskimi tovariši izzvala globoko sočutje. Bil je vedno zdrav, živahen in ljubeznjiv mož ter tovariš.

Topolčić Stjepan,

župnik iz Sv. Nedelje pri Samoboru (blizu Zagreba), je postal dne 14. septembra v starosti 50 let žrtev avtomobila. Ko se je hotel pri prehodu iz cerkve pri Sv. Nedelji izogniti enemu avtomobilu, ga je podrl drugi, ki je hotel prvega prehiteti. Pokojni župnik je bil iskren prijatelj našega zavoda in ga povesod priporočal.

Dr. Verbić Franci,

zdravnik v Celju, je sredi svojega poklicnega dela, ki ga je smatral za vzvišeno službo človeštvu, nenadoma težko obol el za zavratno boleznijo in ji 28. oktobra, star komaj 27 let, v ljubljanskem Leonišču podlegel. Pokojnik je bil vedno čvrst in krepak, navdušen prijatelj planin, med svojimi znanci in tovariši pa izredno priljubljen. Za njim žaluje edini brat ter neotolažljiva nevesta. Pri Vzajemni se je zava-roval šele prejšnje leto.

Za vsemi naštetimi je Vzajemna izplačala vsega nad **630.000 din.**

Ko zaključujemo II. letnik »Naše moči«, izrekamo težko prizadetim svoje iskreno sožalje. One pa, ki bodo te vrste čitali, opozarjamo na to, da se lahko sami prepričajo, kako mnogokrat smrt kosi prav med danes še zdravimi. Tudi je zanimivo, da se vedno bolj množijo nezgode, ki jih povzroča naraščajoči moderni motorizirani promet.

„Knjižice“

Pred nami leži zopet cela vrsta drobnih zvezkov, salezijanskih »Knjižice«. Eden je bolj aktualen od drugega. V vsa vprašanja življenja sega njih vsebina. Sedaj kramlja na preprosti, vsakomur umljiv, pa vendar znanstveno neoporečen način o socialnih vprašanjih našega časa, sedaj zopet odkriva nepotokega življenja in umovanja. Kar predobne so te knjižice, da bi vzbujale zadostno pozornost. Zato pa je tudi njih cena (1 din) taka, da si jih lahko nabavi vsakdo, če le malo hrepeni po spoznanju in izobrazbi. »Knjižice« lahko naročite neposredno pri založbi v Salezijanskem zavodu, Ljubljana-Rakovnik.

Agnes Günther:

Dušica Rožamarija

Ko je izšel roman Güntherjeve »Svetnica in njen norec« (Die Heilige und ihr Narr), je na mah postal najaktualnejše čtivo. Kmalu je bilo delo prevedeno v tuje jezike in danes je last vsega kulturnega sveta. V čem je ona čarobna moč tega romana, je težko razpravljati. Gotovo je le to, da je pisateljica z izredno tenkočutnostjo prisljubila življenju in se v nasprotju z mnogimi pisatelji zagledala v njega lepoto in v bogastvo prvotne nenarejenosti in iskrenosti. Tako govori pisateljica svetu o trpljenju in ljubezni na način, ki je kakor očiščenje.

V našem jeziku smo doslej knjižno izdajo tega tako z umetniškega kot splošno človeškega stališča priznanega dela pogrešali. Sedaj pa leži pred nami v treh zvezkih založbe »Evalite« v Ljubljani, ki je roman izdala kot 7., 8., 9. in 10. knjigo svoje VII. zbirke. Založba »Evalite« nam je zadnja leta z redko radodarnostjo naklonila čelo vrsto prevodov in originalnih slovenskih del, ki — z malo izjemami — vsa predstavljajo kvalitetna dela. Imena kakor Pierre Benoit, Claude Farrère, Emil Ludwig, H. G. Wells, Jack London, Sinclair Lewis, H. Sienkiewicz, D. H. Lawrence imajo mednarodni zvok.

Izvrstno oblačilo. Ona: »Nimam kaj obleči.« — On: »Zavij se v molke!«

V hotelu. »No, gospod, kako ste bili zadovoljni s prenočitvijo?«

»Čisto dobro, le stenice so bile brez nagobčnikov.«

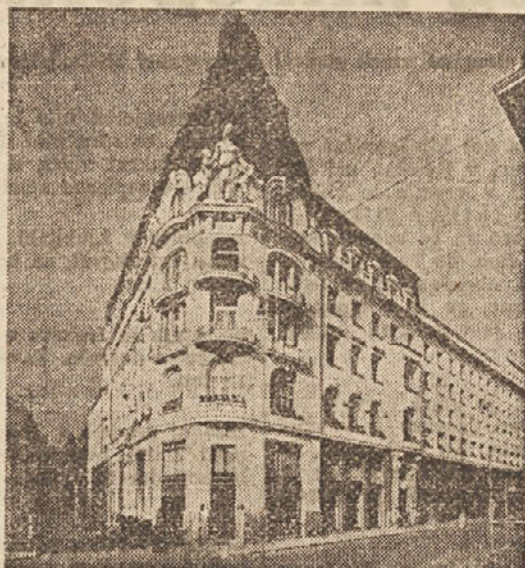
Izgubljena stava. Zdravnik: »Ali si niste mogli poprej noge umiti, preden ste prišli k meni? Stavim, da tako umazane noge ni na svetu.«

Bolnik: »Gospod doktor, če bi vam pokazal drugo nogo, bi stavo izgubili.«

Ko bi bili otroci vedno tako vpljudni! Tonček zboli. Pride zdravnik in hoče pogledati jezik. Mama reče: »Le lepo pokaži gospodu doktorju jezik!« — Tonček: »Ali ne bo hud?«

Ivan Martelane, Ljubljana:

Obiski pri Bolgarjih

Glavna družbena palača Uradniške zadrugno-zavajne zavarovalnice v Sofiji. (Desno nov družbeni hotel.)

Kaj nas neki vleče proti Črnemu morju, kako da se Slovenci tako radi odzivamo prijaznim povabilom bratskih Bolgarov in ob vsaki priliki pohitimo med nje? Tudi meni je bila to uganka, ki sem jo v sebi reševal na vsej dolgi poti iz Ljubljane preko Beograda in Niša do Sofije, pa ji še danes pravega odgovora ne vem. To je pač klic krvi, slutnja bratskega razumevanja, misel na obogatitev vseh smeri naše kulture ob plemenitih svojstvenostih bolgarskega naroda.

Slovenci v Bolgariji nismo tujci. Zbližala nas je že pred desetletji Mohorjeva knjiga, mnogo slovenskih redovnikov in redovnic je že pred svetovno in celo pred balkanskimi vojnami delovalo med njimi, naši izobraženci so jih vedno radi obiskovali in pletli med nami vezi, ki bolj drže kot še tako slovesno podpisane mednarodne pogodbe.

Ali pa se lahko učimo pri Bolgariji tudi v gospodarskem udejstvovanju, ali nam more kaj nuditi njihovo zavarovalništvo? Bralce našega lista bo zanimalo zlasti poslednje.

Bolgarsko zavarovalništvo ima za seboj že lepo zgodovino. Tudi domače. Ker niso kapitalsko bogat narod, so si vse gospodarstvo in v prvi vrsti zavarovalništvo organizirali v zadrugni obliki. Tako so lepo napredovali in ostali neodvisni od tujega, inozemskega kapitala, ki čisto zlasti v tej gospodarski panogi izjema manj imovite narode.

Razvitek in pomen bolgarskega zavarovalništva nam bo najlepše pokazala primerjava našega zavarovalništva z njihovim. Pri tem pa moramo pomisliti, da šteje bolgarska država komaj 6 milijonov prebivalcev, dočim jih Jugoslavija šteje več kot še enkrat toliko ali preko 14 milijonov.

V letu 1935 so imeli Bolgari v veljavi že 208.444 življenjskih police z letno premijo 221.860.000 levov (t. j. okrog 105 milijonov din) za 5 milijard 140 milijonov levov (dve milijardi in 50 milijonov din) zavarovane glavniče.

Postavimo za primerjavo ob te številke podatke za našo državo v istem letu. Jugoslovanske zavarovalnice so tedaj imele v veljavi vsega le 106.261 življenjskih polic z letno premijo nekaj manj kot 127 milijonov din in zavarovano glavničo 2 milijardi 710 milijonov din. To v vsej Jugoslaviji, ki šteje še enkrat več prebivalcev kot Bolgarija!

Rezerve življenjskega zavarovanja v Bolgariji so v istem letu znašale nekako 640 milijonov din (1.363.090.000 levov), rezerve jugoslovanskega življenjskega zavarovanja pa istočasno le 484.456.000 dinarjev.

In če seštejemo po bilancah bolgarskih zavarovalnic vsa aktiva, vidimo, da znašajo ta v letu 1935 vsega nad 900 milijonov din (1.900.540.000 levov), dočim znašajo aktiva jugoslovanskega življenjskega zavarovanja v istem času le nekaj nad 740 milijonov dinarjev.

Elementarno zavarovanje, razen zavarovanja zoper škode po točih, je morda nekoliko manj razvito v Bolgariji kot pri nas, toda glavni po-

men v gospodarstvu vsakega naroda tvori prav življensko zavarovanje, ki zbira sredstva, s katerimi se gradi smotrna kulturna in gospodarska organizacija v vsaki deželi. In v tem so Bolgari daleč, daleč pred nami.

Rekli smo, da so domače zavarovalnice v Bolgariji močne in da med njimi zlasti zadrugno zavzemajo prvo mesto. Domače delniške družbe imajo od gori navedene vsote zavarovanega kapitala le 1.529.430.000 levov, dočim zadrugno zavarovalnice s prištejem kapitala železniške zavarovalnice, ki je javnopravnega značaja, skupno 4.434.300.000 levov; tuje, inozemske delniške družbe pa so zavzele najmanjši del ali točno 702.990.000 levov. Sedaj pa primerjajte iste številke pri nas, pa boste videli, koliko bolj smotrni gospodarstveniki so Bolgari, ki svoje naložbe v zavarovanje zaupajo po veliki večini le domačim zavarovalnim ustanovam in med njimi tistim, ki so zgrajene na zadrugni in vzajemni podlagi. Zato pa je tudi njihova gospodarska in splošna kulturna rast mnogo močnejša, splošni narodni napredek mnogo hitrejši kot pri nas. Učimo se od njih, posnemajmo njih zgled, ki je zgovoren dovolj in poučen zadosti.

Med vsemi bolgarskimi zavarovalnicami je našo posebno pozornost zbudila Uradniška zavarovalna in hranilna zadruga (Cinovničesko zavarovalno splošno društvo). To je ustanova, ki je bila ob svojem začetku zamišljena kot skromna hranilnica in zavarovalnica državnih in zasebnih uradnikov. Težke udarce so ji zadale balkanske vojne, pa načrtno delo med svetovno vojno in po njej je rodilo takšne uspehe, da je danes najmočnejši bolgarski zavarovalni zavod. Vsega ima danes že poldrugo milijardo zavarovane glavniče v življenju (740.000.000 din) in je v tej premiji torej trikrat močnejša kot naša Vzajemna, ves njen letni premijski donos znaša danes že preko 90 milijonov levov (skoro 40 milijonov din).

Sredi Sofije, na najprometnejšem kraju bolgarske prestolice, si je Cinovničeska postavila ogromna poslopja, kjer ima sedež svoje centrale, v zadnjih dveh letih pa je prav tu zgradila velik in najmodernejši urejen hotel. To je udobnost, kakor jo srečamo le po največjih svetovnih mestih. Ni pa se to postavljalo radi baharije ali samo za reklamo, ampak po točno začrtanem donosnem računu, tako da so sredstva, ki so jih člani zadruga naložili v življensko zavarovanje, varno in donosno naložena.

V hotelu, ki so mu nadeli ponosno ime »Bulgaria«, je zgrajena tudi krasna koncertna dvorana. Tu se pač ni hranilo, ampak je uprava zadruga z graditelji vred gledala le na to, da bo glasbeni in predstavniki učinkovito in lepši in mogočnejši. Obojno je v polni meri doseženo. Slovenci, ki smo bili povabljeni na svečani otvoritveni koncert dne 9. oktobra letos, smo si pač od srca želeli, da bi se tudi naše zavarovalstvo moglo v doglednem času oddolžiti slovenskemu narodu in njegovi kulturi na enako ali vsaj podobno učinkovit način.

In se bomo mogli in se bomo, le ako bomo za naše splošne narodnostne in kulturne težnje našli razumevanje pri vsakem posameznem članu našega naroda, ako se bo sleherni Slovenec zavedal, da je tudi njegova narodna dolžnost, da v obliki zavarovanja naloženi denar poveri v hrambo in upravo našim domačim zavarovalnim ustanovam. Učimo se tudi v tem oziru narodno zavednosti in smotrne narodnega gospodarjenja pri bratskem bolgarskem narodu!

Kauče
otomane
modroce

poceni in solidno
izdeluje
Ivan Habič
tapetnik
Ljubljana
Poljanska cesta 17

Sprejemam
popravila!

Pazite! Če hočete sodelovati v velikem nagradnem tekmovanju »Naše moči«, morate pravočasno poravnati premijo!

Ilustracije in klišeji

dajo reklami šele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uporabite le offasettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotiske Knjižotisk
Bakrotisk o Klišarna
Litografija o Offasettisk

JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6

I. Mc., Ljubljana:

Varčevanje – narodnostno delo

Konec oktobra leta 1924. se je vršil v Milanu mednarodni hranilniški kongres. Zadnji dan kongresa, ki je padel na zadnji dan meseca, je bil sprejet sklep, da se vsako leto ta dan praznuje kot dan hranjenja. In od tedaj beremo vsako leto 31. oktobra v vseh časopisih članke in razprave o pomenu in namenu varčevanja, o uspehih smotrnega hranjenja ter načrtih za dela, ki naj se izvršijo s prihranki posameznikov in narodov.

V času, ko še niso poznali denarja in kredita, to je gospodarjenja s posojenimi sredstvi, tudi niso poznali hranjenja v današnjem pomenu besede. Glavna naloga tako imenovanega naravnega gospodarjenja je bila ta, da se je pridelek ali izdelek tako porazdelil, da je zadoščal za življenje do nove žetve in do dovršitve novega izdelka. Novejši čas je uredil življenje tako, da človeku dotekejo življenjska sredstva vsak čas: trgovcu ob prodaji, obrtniku ob dovršitvi izdelka, delavcu tedensko, nameščencu mesečno. Hranjenje v starem pomenu besede je postalo nepotrebno. Sodobni človek je pričel živeti iz rok v usta, porazdeljevanje pridobitka se mu je zazdelo nepotrebno, ker ve, da bo v gotovem času prejel nova življenjska sredstva, dnino, plačo, izkupiček. Res, da se zaveda nepredvidenih izdatkov in življenjskih nepravil, ki mu bodo odrekale deloma ali vse, kar mu je za življenje potrebno: starost, bolezen, nezgoda, smrt. Pa v svoji preračunljivosti je iznašel načine in sredstva, ki mu zagotavljajo obstanek tudi v teh primerih: zagotovil si je pokojnino, nezgodno in bolezensko zavarovanje, morebiti celo preskrbo družine za primer smrti z življenjskim zavarovanjem.

Cemu torej hranjenje sodobnemu človeku? Kako da se prav v zadnjih desetletjih varčevanje tako priporoča? Ali se niso zmotili številni slavni možje, ki kar rotijo svoje rojake, naj hranijo, naj del zaslužka ali pridobitka denejo na stran in ga smotrno nalože? Ali se ni zaletel sam sedanji papež Pij XI., ko je v svoji znameniti okrožnici ob štiridesetletnici Leonove okrožnice o ureditvi krščanske države zapisal, da so po hranjenju zbrana sredstva kakor kri, ki po njih vse gospodarstvo živi?

Cemu naj torej tudi danes hranimo? In danes bolj kot kdajkoli? Ne iščimo vzrokov za to po učenih knjigah, le sebe in svojo naravo pogledimo! Najbolj naravni gon, najgloblje zapisana postava naše narave je želja, da bi kaj veljali, da bi kaj zmogli, da bi kaj imeli.

Da kaj veljamo! Ne iz prešernega samopasstva, ne iz oholosti. Pa vendar, da bi bili neodvisni, samostojni. Prvi pogoj neodvisnosti pa je, da imamo vsaj kaj premoženja, da nas prva sila ne spravi ob vso veljavo.

Da kaj zmoremo. Gorá sicer tudi s premoženjem ne bomo prestavljali in preko naravnih moči ne bomo nikoli dosegli, podvzeli bomo pa lahko marsikaj, kar bo koristno za nas same, za narod, za državo, za vse človeško občestvo.

Da kaj imamo. Ne samo za vsak dan sproti, tudi za izredne potrebe. Ne samo zase, ampak da svojim naslednikom kaj zapustimo.

Pa saj ne živimo samo zase, saj nismo sami na tem božjem koščku zemlje, ki naj nas preživi za življenje. Mislimo še na druge, zavedajmo se, da smo vsi Slovenci sinovi enega naroda, da smo si bratje.

Hodim po tujih deželah in opazujem druge

narode. Se letos sem med Francozi razmišljal, odkod jim tolikšna gospodarska in politična moč, odkod jim vse bogastvo. In o Angležih vemo, da je vrednost njihovega imetja skoro neprecenljiva. Tudi med njimi so reveži, ki čisto jutraj ne vedo, kaj bodo dali pod zob in kje bodo zvečer prenočili, toda Angleži kot narod nekaj imajo in zato toliko veljajo. Zavedajmo se pa, da tudi njim ni nič samo od sebe padlo spod neba, ampak so zbirali po frankih in funtih, dan za dnem skozi desetletja in stoletja. Vsa njihova veljava, vsa njihova moč, ves njihov gospodarski in s tem tudi politični vpliv je uspeh stoletne splošne štednje.

Gospodarstveniki naštevajo tri vire gospodarskih dobrin in govorijo, da je ves imetek iz narave, dela in iz kapitala. O naši dragi slovenski zemlji vemo sicer, da nam le skopo rodi, toda v svojih grudih skriva ogromne naravne zaklade, premog, železo, vodne sile... in nam jih nudi, da se ob njih gospodarsko okoristimo. Tudi nedelavnosti nam nihče očitati ne more. Naš kmet vstane z jutranjo zoro in leže k počitku s trdo nočjo. Našega delavca obrajtajo ne samo doma, ampak ga kar iščejo povsod tudi v tujini. Kaj nam torej manjka, da se ne moremo uveljaviti v svetu in da še doma ne pomenimo toliko, kolikor bi po svojih naravnih prednostih mogli in morali? To je kapital, to so denarna sredstva, to je imetje, ki bi nam dalo možnosti, da izrabimo naravno bogastvo svoje zemlje in da smotrno uporabimo svojo delovno moč. Kapital pa nam ne bo padel sam od sebe od nikoder pred nas, ampak sami ga moramo zbrati. Zberimo kapital s smotnim hranjenjem, pa smo rešili svoj narodnostni pomen in svojo veljavo. Varčevanje, to je najodličnejše narodnostno delo, to je delo za našo neodvisnost, delo za našo narodno kulturo, delo za naš narodnostni uspeh, delo za našo splošno rast.

V današnjem gospodarskem sestavu imamo več vrst ustanov, ki so urejene za zbiranje in pravilno uporabljanje zbranih prihrankov. Najbolj častnejši obliki sta delniške družbe (banke) in zadruge. Razlika med obema je velika, kajti prva je preračunana na čim večji dobiček, ki si ga v glavnem razdele med seboj lastniki-delniki, namen druge pa je ta, da zbira v glavnem od svojih članov njihova odvisna denarna sredstva in jih pod ugodnimi pogoji posoja drugim svojim članom za njihove najnujnejše potrebe (Gl. Gosar, Za nov družabni red II, 434); ne torej za razne spekulativne trgovske ali industrijske namene, ampak za podvzetja, ki so nujno potrebna za gospodarsko napredovanje zadružnikov.

Med najmlajše zadruge hranilne ustanove v Sloveniji se je uvrstila tudi Kreditna zadruga sodelavcev Vojenine zavarovalnice. Tisti, ki so zapali vse svoje imetje v zavarovanje naši domači slovenski zavarovalnici, so izrazili željo, da bi bili radi združeni tudi v lastni hranilnici in posojilnici, kjer bi nalagali svoje prihranke in se mogli v primeru potrebe zateči po pomoč v obliki posojila.

Vsi naši sodelavci, vsi naši zavarovanci, hranite in zbirajte sredstva, ki so potrebna za gradnjo naše samostojnosti, naše veljave, naše posamične in narodne moči. Svoje prihranke pa zapajte svoji lastni ustanovi. V skupnosti je moč!

Ali znate pravilno grgrati?

Zima je tu, ki nam poleg mnogih prijetnosti in svojih lepot prinaša tudi mnogotere težave in sitnosti. Največ sitnosti ima človek v tem času z nosom in grlom. Prehlajena grla zdravimo s primernimi zdravilnimi tekočinami, ki jih moramo grgrati.

Grgranje pride v poštev tako pri kroničnih (trajajočih) kot pri akutnih (naenkratnih) obolenjih grla in ustne dupline. Zdravilne tekočine, ki jih za grgranje porabljamo, so raznih učinkov: ene naj bi nam očistile grlo sluzastih izločin, druge naj bi omehtale pretrdo in na grlo kot prilepjeno sluz, tretje naj bi uničile ali vsaj oslabile kužne povzročitelje (bacile), ki so se vgnezdili na mandeljnih, četrte zopet naj bi pregnale iz grla otekline, pete naj bi uničile neprijeten smrad iz ust, šeste spet ovlažile suho grlo s tem, da bi pospešile izločanje v goltančnih sluznicah itd.

Katero zdravilno tekočino moramo ob različnih obolenjih grgrati, predpiše zdravnik. Tu le nekaj nasvetov: za ovlažjenje grla zadostuje navadna studenčnica, ki ji pridemo tanina ali galuna ali razredčene očetnikisle gline. Za razkuženje pridejo v poštev boraks in vodikov prekis, ki ju je treba seveda primerno razredčiti. Izredno dobro razkužujoče sredstvo je hipermanganokisljeni kalij, ki bi moral biti v vsaki hiši vedno pri roki. To sredstvo oddaja zelo mnogo kisika, ki je smrt za zelo številne bolezenske povzročitelje. Vendar moramo paziti, da ga grgramo v raztopini, ki ni pregosta. Dovolj je, če raztopina doseže zelo svetlordečo barvo.

Da pa je grgranje učinkovito, mora biti tudi pravilno. Morda bi se komu to zdelo smešno. Pa je le res, da marsikdo (zlasti pa otroci) ne grgra pravilno. Kako tedaj? V usta vlijemo primerno doli tekočine, ampak ne preveč, da nam ne bi ušlo kaj v želodec. Nato nagremo glavo nazaj, usta odpremo in pustimo — dokler moremo — držati dih —, da nam tekočina oblije vse dele grla. Nato pričnemo krepko grgrati, dokler nam ne poide moč. Končno vse skupaj izpljunemo. To delo ponovimo štiri- do petkrat zapovrstjo. Kolikokrat na dan naj grgramo, predpiše zdravnik. Zdrav človek naj bi si vsaj vsak večer in vsako jutro z grgranjem razkužil in osvežil grlo.

Važno je, da starši otroke dovolj zgodaj navadijo na grgranje. Otroci naj pri dnevnem umivanju ust in zob vedno tudi z grgranjem izpirajo grlo. Tako bodo znali tudi v primeru obolenja pravilno grgrati zdravila. Le-ta so mnogokrat strupena za želodec. Če bi ne znali pravilno grgrati, bi strupeno tekočino požirali in si lahko usodno škodovali.

Vabilo na subskripcijo

na „Slovarček strokovnih izrazov“
s posebno razlago, ki ga bo izdala »Strokovna založba«.

Ta slovarček vsebuje razlago izrazov iz področja vseh vrst obrti in industrije, kakor poslovnega življenja sploh, in je sestavljen po priznanih strokovnjakih.

Potreben je slehernemu obrtniku, trgovcu in sploh poslovnemu človeku.

Cena v prednaročilu je za broširan izvod Din 25- (vezan Din 35-). Po izidu bo dražji.

Strokovna založba je izdala tudi več knjig iz področja knjigovodstva, trgov. računstva, korespondence itd. Pišite po prospekt!

Napišite na dopisnici, ali izrežite in pošljite izpolnjeno v zaprti kuverti:

Strokovni založbi, Ljubljana
Poštni predal 319

Naročam nepreklicno, plačljivo po povzetju:
..... izv. »Slovarčka strokovnih izrazov«, broširan po Din 25- , vezan po Din 35- .

V dne 1937.

Natančni naslov in lastnoročni podpis:

Kaj premišljuje gospa Ivanka?

Novo perilo stane veliko denarja, ki ga vsak ne premore. Toda lepo belo, duhteče in trdno perilo ima pa lahko vsak. Saj terpentinsko milo Zlatorog pere vsako tkanino tako prizanesljivo, da traja dolgo vrsto let. Pri tem pa ga tako temeljito očisti vsake nesnage, da je kar veselje. Iz njega kar duhti po snagi in svežosti.

Zlatorog TERPENTINOVNO MILO

Naša stanovanja pozimi

Ali naj bodo prostori, v katerih pozimi bivamo, delamo ali spimo toliko in toliko stopinj topli ali bolj topli ali bolj hladni, o tem so mnogi kaj različni. Ni čuda. Saj je gotovo, da ima lahko prostor, v katerem se mnogo gibljemo, nižjo toplino (17–18°C) kot pa prostor, v katerem mirujemo, čitamo sede časopis ali poslušamo radio (18–20°C). Ni pa dovolj, da sodimo toplino katkega prostora po svojem osebnem občutju. Tu more pravilno mero, ki odgovarja zahtevam zdravja, povedati le toplomer. Toplomer obesimo v sobi, kakih 175 cm od tal. Pravilno bi bilo, da bi kurjenje prostorov uravnavali le po toplomeru. — V spalnici zdravega, odraslega človeka mora biti toplota na 15–16°C. Soba, v kateri spe otroci ali bolniki, mora biti 18–20°C. Zelo važna je toplota tal. Ako se nahaja soba nad prostorom, ki se ne segreva redno, so tla navadno premrzla. Zato jih prekrivamo s preprogami.

Zelo važno je pozimi vprašanje zračenja. To ni tako enostavno. Malokatera gospodinja misli na to, da se segreli in porabljeni zrak zbira v sobi ob stropu. Če tedaj odpremo okno, se zgodi, da udari v sobo težek, vlažen zimski zrak, lahek pokvarjeni zrak pa ostane ob stropu in po kotlih, namesto da bi ga spravili iz sobe. Če je tedaj le kakorkoli mogoče, je treba pri zračenju napraviti preprih, pozimi za kakih 10 minut. Seveda ne sme med tem zračenjem biti nihče na preprihu. Če prepriha ni mogoče napraviti, je treba pa skrbeti, da bo večkrat čez dan odprti samo gornji del okna. Nepravilno pa je, če puščamo pozimi v mrzlu ali megli okna kar naprej odprta. Pri tem se stene preveč ohladijo in vlaga se prime ne le sten, temveč tudi pohištva, posteljnine in obleke, kar vse povzroča potem duh po plesnobi. Bivanje v takem stanovanju je nezdravo.

Tudi pri kurjenju mnoge gospodinjice grešijo. Če hočejo sobo »prav pošteno« zakuriti, pa vsa okna nič koliko zapirajo. Potem se pa čudijo, da se soba noče in noče segreti. Ne vedo namreč, da se soba mnogo prej prijetno segreje, ako je v sobi dovolj svežega zraka. Zato je treba sobo, čim zakuriš peč, temeljito prezračiti. Čist zrak se namreč segreva šestkrat hitreje kot pokvarjen. Zato je tudi napačno, če se v že segreti sobi bojimo odpreti okno. Če je n. pr. v sobi zakajeno, kar odprimo okno. Sveži zrak, ki bo prišel v sobo, se bo tako rekoč sproti ogrel in čutili bomo le prijetno spremembo, ko bomo lahko spet krepko zadihali.

Težko je kajpak tam, kjer primanjkuje kuriva in se ljudje, nagnjeni v eni sami borni sobici, ogrevajo tako rekoč z dihanjem. Pa tudi tam je treba vedeti, da je sveži — čeprav mrzli — zrak vedno večje dobro kot zatohlost.

Smučarji!

Vaš čas je tu. Ali ste pa pomislili, da veselje sredi bele opojnosti ni brez nevarnosti? Smotno nezgodno zavarovanje vam nudi Vzajemna zavarovalnica.

Lovska sreča. Žena (možu, ki se je vrnil z lova): »Ali si kaj zadel?« — Mož: »Sem.« — Žena: »Ali je že v kuhinji?« — Mož: »Ne, v bolnišnici.«

Zabavno potovanje. »Koliko časa pa je trajalo vaše zabavno potovanje po morju?«

»En dan, trinajst dni sem imel pa morsko bolezen.«

Kdo se bo ustavil?

Ali čas elektrike, radia in motorjev ali pa ti, o človek? Priznaj, da si napram temu dirindaju v samoobrambi! Uspešno orožje je tu le pametno zavarovanje pri Vzajemni zavarovalnici.

Zdravstvena šola

Kako ležimo? Dopolnimo, kar smo zadnjič rekli o ležanju. Na splošno naj bo položaj telesa pri ležanju horizontalen, ležišče pa primerno mehko, ako se hočemo res odpočiti. Večina vzglavnikov je previsokih, zaradi česar se mišice pri ležanju ne morejo sprostiti in tako odpočiti. Bolniki navadno zadenejo sami oni položaj, ki jim čim bolj lajša bolečine. Na pljučih bolni najraje ležijo na bolni strani. Malokrvneži naj imajo čim bolj nizko vzglavje. Nasprotno je za polnokrvne in nadušljive priporočljivo bolj visoko vzglavje.

Mrzle noge. Občutek mraza v nogah je že sam po sebi neprijeten. Pa je tudi uvaževanja vreden, ker je le prebogosto v zvezi z obolenji oči, ušes, nosa in vratu. Tudi kronični glavobol pogosto pride, čim smo za stalno zboljšali toplino nog. Mrzlost nog nastane pač zaradi krčev, ki stiskajo mišičje onih žil, ki oskrbujejo prekrvitev nog. Ti krči so navadno živčne narave in je zaradi tega tudi pri ležanju potreben ozir na stanje živčevja. Priporočljivo je, da ljudje z mrzlimi nogami mnogo bosi hodijo in noge sončijo. Dalje so priporočljive kopeli, pri katerih druge za drugim prestavljamo noge v toplo in mrzlo vodo. Nogavice in razne vložke v čevljih je treba čim pogosteje menjati. Obuvanje naj bo tako, da bo imel zrak čim bolj prost dostop do kože. Mrzle noge povzročajo, da človek ure dolgo ne more zvečer zaspati. Zato je treba, preden ležemo spat, noge močno pregibati, po potrebi jih tudi v topli vodi okopati. Še bolje je, če noge odrgnemo z mrzlo vodo in jih nato toliko časa masiramo, da dobimo občutek toplote v nogah. S takim smotrnim obdelovanjem nog nadlego lahko učinkovito odpravimo.

Jeza. Da jeza škoduje, to je splošno znana resnica. Lahko pa jeza povzroči mnoga resna obolenja,

kakor so težave pri prebavi, motnje v krvnem obtoku, glavobol in drugo. Tudi zlatenici je mnogo, kdaj najti vzrok v jezavosti. Kdor je nagnjen k živčevnosti (nervoznosti), ga jeza močno razgreje in vznemiri. Zato ga mine apetit, včasih se ga lotijo celo napadi bruhanja in črevesne motnje. Za človekovo zdravje je tedaj velikega pomena, da se jeze čim bolj ogibamo in sleherni razdraženje mirimo s samozatajo in ravnodušjem.

Vnetja v grlu. Manj pomembna vnetja v grlu, nastala zavoljo malenkostnih prehlajen, ozdravimo lahko že s tem-le preprostim sredstvom: Preden ležemo spat pomolimo večji kos platna, ki smo ga že prej zložili v obliko ovratnice, v hladno vodo. Platno toliko ožmemo, da ne kaplja več od njega, in si ga ovijemo okoli vratu. Nato ovijemo vrat z volneno krpo tako, da nikjer ne more zrak do mokrega platna. Ko jutraj vstaneš, odloži to nočno oblogo, zdrgni vrat takoj s hladno vodo, nato pa ga ovij s toplim zavitkom. Dokler nadloga ne mine, skrbi, da do vratu ne pride mraz ali hladen preprih.

Zobobol. Priznana hitra odprava pri zobobolu so mrzle kopeli nog. Eno do dve minuti držimo noge v mrzli vodi in bolečina v zobu se poleže. Tako kopel je treba večkrat na dan ponavljati. Zavoljo mrzlega dražljaja se namreč žile v nogah močneje napolnijo s krvjo, s čimer se zmanjša krvni pritisk na boleči zob. Vendar je pa mrzla kopel nog le trenutna pomoč za lajšanje bolečin. Za trajno more bolečine odpraviti le zdravniška nega.

Skiljenje pri otroku. Vsak dojenček včasih malo poškilni, posebno če si ogleduje kak bližnji predmet. To ni nič posebnega. Otroci, ki pa zares skilijo, morajo dobiti s štirimi leti posebno očala. Z nošnjo le-teh navadno napaka izgine. Če pa se to ne zgodi je s štirinajstimi leti potrebna operacija. Mnogi starši zanemarijo otroka v tem pogledu. Ko tak otrok odraste, je ves nesrečen, a takrat je pomoč težja.

O negi bolnika na domu

Močno razvito socialno zavarovanje za primer bolezni ter zdravstvene dolžnosti občin omogočajo dandanes večini bolnikov odgovarjajočo in primerno nego v bolnišnicah. Če bivanje v bolnišnici iz kakršnegakoli vzroka ni mogoče, je pa mogoče vsaj zdravnikovo nadzorstvo na domu. A glavna skrb za nego bolnika pade takrat na domače. Še tako vestno in še tako preizkušeno zdravnikovo delo ne more imeti uspeha, če domači grešijo proti najobičajnejšim načelom bolniške nege. Naj podamo tu kratko splošno in za vsako bolniško nego nujna navodila.

1. Snaga. Ta je vrhovna zapoved pravilne bolniške stregbe. Pa čeprav je silno poceni, je navadno povsod manjka. Zlasti ubožnejši sloji marsikje menijo, da je nesnaga nujen pridevek revščine. In če povrh tako mislijo, kadar imajo v hiši bolnika, potem tako mišljenje že ni več nespametno, temveč zločinsko. — Snaga ugodno vpliva na splošno bolnikovo počutje. Snaga pa zlasti onemogoča, da bi imeli bolezenski povzročitelji v bolnika in okoli njega obilno hrano in s tem možnost za razmnoževanje. — K snagi spada: Bolnika je treba sleherni dan umiti in počesati in po možnosti mu omogočiti, da si umije zobe in usta. Posteljo je treba sleherni dan temeljito prezračiti. Posteljno perilo je menjati čim pogosteje, vsekakor pa vedno, če ga bolnik kakorkoli onesaži. Iz sobe, v kateri leži bolnik, je odstraniti vse, na čemer se nabira prah, zlasti razne cunjce, preproge in nepotrebne zavese. Tla morajo biti poribana, a vsak dan jih je obrisati z vlažno krpo. Umazano perilo, ostanke jedi, seč in druge bolnikove izločke odstrani vedno sproti iz bolniške sobe. Kdor bolniku streže, naj bo snažno oblečen; če mogoče, naj nosi vsaj bel predpasnik. Kadar koli imaš opravka z bolnikom, si prej in kasneje temeljito umij roke!

2. Zrak. Če stopimo v sobo, kjer leži bolnik, nam navadno udari v nos in na pljušta neznošen vzduh. Okna so zaprta, največkrat celo zastrta, v sobi pa duh (bolje rečeno — smrad) po izločkih, jedilih, znoju, zdravilih, da je zdravje človeku težko. Čeprav je bolnik na vse to nekako navajen, ni s tem rečeno, da mu je tak »zrak« koristen. Nasprotno, v takem zraku mora celo žival počasi shirati. Če ti je tedaj blagor bolnika pri sreči, skrbi, da bo okrog njega vedno dovolj svežega zraka. Sleherni dan po večkrat zrači sobo! Seveda moraš pri tem paziti, da se bolnik ne prehladi. Dobro ga pokrij in zavij, preden odpreš okno, in vse bo v redu. Pazi tudi, da z

odpiranjem ne povzročiš prepriha preko bolniške postelje. Ako se pri zračenju soba preveč shladi, pazi, da ostane bolnik dobro pokrit, dokler ne bo spet dovolj topla. Koliko toplote mora biti v sobi, določa zdravnik. Vsekakor bolnika nikoli ne sme zebsti.

3. Ne delaj po svoji glavi! Zato pa izvršuj zdravnikova navodila, kot so bila podana. Zdravila daj bolniku tista, takrat in tako, kot je predpisal zdravnik. Isto velja za hrano, kopeli, obkladke, merjenje telesne toplote. Če meniš, da je treba kaj posebnega ali kaj drugače ukreniti, posvetuj se prej z zdravnikom. Njemu tudi odkrito zaupaj vse, kar si v bolnikovem stanju posebnega opazil. Ne pusti se begati od ljudi, ki hočejo biti bolj učeni ko zdravniki, pa navadno v svoji hiši niti za najpreprostejše predpogoje zdravega življenja ne skrbijo! Ne poslušaj jih, ki pravijo: »Ta in ta je bil prav tako bolan, a mu je pomagalo to in to.« Vedi, da dva človeka nista povsem enaka, še manj sta povsem enaki dve boleznici, ki nosita lahko isto ime in kažeta iste zunanje znake.

4. Ne vznemirjaj bolnika! Ne pripoveduj mu vznemirljivih novic in ne pusti, da bi mu jih pripovedovali razni obiskovalci! Zamolči bolniku vse neprijetnosti v hiši! Skrbi, da bo vladal v hiši mir! Nikoli ne kaži vpricho bolnika žalosti; pa če je njegovo stanje še tako brezupno. Ako bolniku ni več pomoči, zjokaj se zunaj, a potem si umij objokane oči in stopi k bolniku, kot da ima vsak čas okrevati! Ne muči bolnika z nepotrebnimi vprašanji in nasveti! Ne obračaj se nemirno okoli njega. Če je bolnik »silen«, prenašaj težavo z dostojanstvenim mirom!

5. Ne odrekaj bolniku duhovne tolažbe! Znano je mnenje slavnih zdravnikov, da je izvor zdravja v bolnikovi duši. Bolj kot zdravila mnogokdaj zdravi uravnovežena duša. Morda ti je duša deveda briga. Pomilujem te! A vsaj pri bolniku, ki ti je ljub, pusti svoje predsodeke in poskrbi, da mu duhovne tolažbe ne bo manjkalo. Bolnik, ki stoji tako rekoč z eno nogo že v onostranstvu, globlje in pravilneje dojema smisel življenja kot ti, ki morda o tem nikdar nič niti pomislil nisi. Kruto in znamenje materialističnega barbarstva je, če bolniku odrečeš ono, kar mu je edino lahko v srečo. Če pa je bolnik veren človek, a se nevarnosti za svoje življenje dovolj ne zaveda, je tvoja dolžnost, da ga na potrebno spravo z Bogom opozoriš. To ni brezobzirnost napram bolniku, temveč dolžnost prave ljubezni do njega. Krivico delajo mnogi ljudje sestram usmiljenkam, ki se zaradi dejanske ljubezni do bližnjega žrtvujejo za bolnika in jih po potrebi opo-

zarjajo na njih verske dolžnosti, pa jim očitajo, da bolnike s smrtjo plašijo.

O vsem, kar smo tu navedli, bo morda kdo sodil, da je namenjeno le boljšim, t. j. imovitejšim ljudem. Temu nasproti moramo poudariti, da

so to načela, ki bi morala veljati za vsako bolniško nego. Tudi siromašen bolnik je vreden iste nege kot premožen. Sedanje krivične socialne razmere tega sicer še ne dopuščajo, a vsi delajmo za to, da se te razmere do dna zboljšajo.

Mimica Konč:

Mlin nad Savo

(Nadaljevanje.)

Drugi dan popoldne je moral Jurko po opravkih v Kranj. Dasi je bil tako blizu tega starodavnega mesta, se je vendar redkokdaj zgodilo, da je šel Jurko v mesto. Zali mlinar se je držal doma in pečin, zahajal ni nikamor, le redkokdaj je šel na Okroglo. Kar se je zgodilo v okolici posebnega, so mu povedali ljudje, ki so prinašali v mehovih žito in zopet prihajali po moko. Graben je bil čisto ločen od okolice. Jurko je zrasel v tej samotni divjini in ga je bilo čudno težko spraviti kam od doma. Ali danes se je vendar napotil v starodavni Kranj.

Že od daleč je obrnil pozornost na porušeni stolp mestne cerkve. Ko pa je prišel bliže, je videl razdejanje, kakršnega si prej niti v sanjah ni mogel predstavljati.

Skoro vse mesto je bilo en sam kup razvalin. Sesuto zidovje, tramovi, deske, vse je ležalo navzkrižem po tleh. Ljudje so begali sem in tja po cestah, kakor bi bili brez glave. Zraven podrtega cerkvenega stolpa so ležali na tleh razbiti deli zvonov. Ruševine podrthih hiš so marljivo odkopavali in zdaj pa zdaj potegnili izpod zidu ali tramov človeško truplo, največkrat razbito in zmečkano, tako da obraza ni bilo spoznati. Poznali so nesrečnike le po obleki. Zmaličena telesa so nakladali na nosilnice in jih vlekli v mrtvašnico, kjer jih je ležala že cela vrsta. Za vsakim takim truplom je drlo nekaj ljudi, od žalosti glasno jokajočih.

Jurko ni imel obstanke sredi teh izbruhov žalosti, sredi te strašne nesreče in brezmejnega strahu, ker so se potresni sunki še vedno ponavljali. Hitro je vzel pri padarju zdravilnih rož za mater, potem pa je hitel ven iz mesta, kakor bi ga podil z bičem.

Pred mestom je stala nizka lesena hiša, ki se je potres ni dotaknil. Nad vrati je visel sodček z veho, znamenje, da je tu gostilna. Jurko je stopil notri, kar se je komaj vsako leto enkrat primerilo. A danes je hotel v pijaci vtropiti grozo, ki mu je je bila polna duša.

V gostilni ni bilo mnogo gostov. Pri eni mizi so sedeli: mestni vicedom, oskrbnik z Okroglega in gostilničar, pri drugi so bili trije kmetje. Jurko je prisedel h kmetom in ukazal prinesiti vrč medice. Postarni gostilničar je postavil predenj medico in Jurko je pil hlastno in dolgo. Oni trije pri mizi so nadaljevali pogovor.

Mestni vicedom si je podprl glavo in otožno govoril:

»Pred desetimi leti so nam kobilice skoro uničile vse, sedaj je prišel potres. Kobilice so objedle zelenje in razširjale neznosen smrad, potres je porušil vasi in mesta, podirajoče stavbe so pobile ljudi.«

»In na kobilice veže tebe posebno bolesten spomin,« je pristavil oskrbnik in pil.

»Da, da,« je kimal vicedom z osivelo glavo. »Tako sva ljubila z ženo sina-edince, Hermana. Joj, kako strašno smrt je storil! Stemni se mi pred očmi, če se domislim, da so kobilice živega snedle.«

»Moral bi obleči železen oklep,« je pripomnil oskrbnik. »Rudolf Ostrovhar, saj si čul o njem, je šel mednje, a skozi oklep mu niso mogle do živga, srečno se jih je rešil.«

»A kje se je nadejal tega Herman, nesrečni moj sin. Ej, lep mladeček je bil, zal, ponosen. Mislim, da bo on veselje mojih starih dni. A žena mi je umrla od žalosti za sinom edinceem in zdaj sem star in sam, tako popolnoma sam, od vseh zapuščen.«

Vicedomu je solza porosila oko, prijel je vrč in pil. Govorili so, da vicedom zadnja leta ne pozna mere pri pijaci.

V sobi je nastal molk. Trije kmeti so pili in molče gledali v vrče. Jurko je tudi molče pil. Mislim, da se bo tu razvedril, a tukaj je bilo žalosti še več, kakor pa v mestu.

Tedaj so se zunaj začuli glasovi.

»Hej, oštr, pridí ven, pa spravi živino v hlev in tovore pod streho, nam pa daj kaj, da si privežemo duše.«

»Tovorniki!« je veselo zinił oštr in že izginil skozi vrata.

Po dolgem času so prišli v hišo premrli tovarniki, za njimi pa oštr. Tovorniki so se greti pri peči, oštr je postavil na mizo vrče medice, potem pa hitel v vežo naročat ženi, naj kaj pripravi za lačne tovarnike.

Jurko se je razveselil prihoda tovarnikov. Ves vesel je zaklical:

»Hej, prijatelji, ki po vsem svetu hodite in marsikaj vidite, povejte nam kaj zanimivega, da nas mine žalost in preide puščoba!«

A navadno veseli tovarniki so imeli danes mračna lica. Eden izmed njih je resnobno odgovoril:

»Prijatelj mladi, ti želiš, da bi ti pripovedovali vesele zgodbe? Kako naj govorimo o radosti, ko pa danes po vsem svetu, kjer sonce sije, teko same solze.«

Gostje so radovedno dvignili glave.

»Kako je drugod, povejte!« je želel vedeti mestni vicedom.

Tovorniki so pili medico; ko so si obrisali ustne, je začel govoriti prvi, že osivel mož.

»Mi smo tovorili po Koroškem tisti usodni dan na praznik Spreobrnjenja svetega Pavla, pred dvema dnevom. Čudno je, da smo ostali še živi, ali pa, da nismo umrli od žalosti nad razdejanjem, kakršnega še ni bilo od stvarjenja sveta. Ob tretji uri popoldne je bilo in sonce je tako lepo sijalo, da je vse kazalo, da bo kmalu v deželi pomlad. Tedaj pa je nenadoma stresel ravino pod nami tak silen sunek, da smo s konji in tovari vred popadali na tla. Tam smo ležali vse popoldne in ves večer, ker se nismo mogli ganiti nikamor. Polnoči je že bilo, ko smo se zatekli v leseno kolibo sredi planjave.«

»A povej nam raje, kako je gori. Je-li tudi tako razdejanje, kakor tukaj?« je silil nestrpni vicedom.

Stari tovarnik je pripovedoval dalje.

»Hočete vedeti, kako je gori, tedaj vam najprej povem o tem. Smrt še nikdar, tudi v najhujši bitki, ni tako kosila, kakor predvčerajšnjim. Mesto Beljak je ena sama ogromna ruševina; ostalo je samo nekaj lesenih koč, teh ni podrla. Cest ni več, vse so zasule ruševine hiš. Izpod ruševin vlačijo mrtvece, zmečkane. Tretji del prebivalstva, ne vem, če je ostal pri življenju, vse drugo je mrtvo ali vsaj težko ranjeno. Popoldne je bila cerkev polna ljudi, ko je prišel grozni potres. Cerkev se je zrušila na kup tako naglo, da niti eden ni ušel grozni nesreči. Ko so stavbe zgrmele na kup, je zaradi silnega sunka na zgornjem trgu počila zemlja in pri tisti priči je začel tam izvirati močan studenec, ki je poplaval vso okolico in je bila voda tako globoka, da so ljudje brez pomoči tonili v njej. Iztezali so roke, klicali na pomoč Boga, a Bog je odvrnil obličje v stran od Koroške marke. Da je nesreča dosegla svoj višek, je izpod ruševin odnekod izbruhnil plamen in strašen požar je zajel mesto in vso okolico, ki ni bila pod vodo. Kaj bi pravil, povsod je sama žalost in smrt. O Bog, zakaj si dovolil, da sem to videl! Zakaj nisi prej ugasnil luči mojih oči!«

Tovornik je dvignil kvišku roke, iz oči so mu pridrsle solze. Tudi drugi tovarniki so brisali oči, gostom so bili obrazi blede, neznana groza jih je prevzela. Bali so se, kaj bodo še slišali ta dan.

Ko se je tovarnik umiril, je zopet začel govoriti.

»Toda v mestu Beljaku še ni bilo najhujše. Kamor greš po pokrajini, povsod zijata vate razdejanje in dih smrti plava nad Koroško. Ob Osojskem jezeru so se rušile gore in ogromni skalnati skladi so padali v jezero. V vsej pokrajini ob Dravi in Zilji ni ostal noben grad nepoškodovan. Gradovi so se rušili, njihovi zidovi so se valili v dolino. Najhujše pa je bilo v Ziljski dolini. Često sem tovoril po vaseh pod visokim Dobračem in videl močne razpoke, ki jih je bil ves hrib poln. Ko je potresni sunek z vso svojo silo pretresel Dobrač do temeljev — strah me je povedati, kar se je potem zgodilo — je del Dobrača, te silne,

Knjige Krekove knjižnice

Krekova knjižnica v Ljubljani (Miklošičeva cesta 22-I) si je naložila hvalevredno nalogo, da posreduje lepo in kvalitetno knjigo gostu. Jarsko najšibkejšim plastem slovenskega naroda. S knjigami, ki jih je doslej založila in ki jih je delavstvo toplo pozdravilo, si je pridobila ugledno mesto med našimi založbami. Njena zdrava stremjenja so vredna podpore in zanimanja širokih plasti. Danes izmed del, ki jih je doslej ta mlada založba izdala, omenjamo sledeče:

Mirko Javornik: Predmestje. Roman. Slovenski javnosti že znani pripovednik Slovenske krajine popisuje v tem romanu z močjo zdravega pisateljskega daru življenje iz nižin zapuščenih in preziranih. Z jarko lučjo osvetljuje povsod zastopane tipe iz predmestnega okolja, ljudi, ki se borijo za svoj življenjski obstanek in v tej borbi podlegajo vsakdanjim težavam malega človeka. Knjiga je slovstveno lep prispevek za sliko današnjih razrvanih socialnih razmer.

Mirko Javornik: Črni breg. Roman. S to drugo knjigo je Javornik posegel v globine rudarskih usod. Glavni junak romana Koren je bil nekoč gospodar hiše, njive in gozda. Ko mu je pa domačija pogorela, je stopil v službo pri rudniku, misleč, da si tako opomore in postane spet neodvisen gospodar. A rudnik ga je priklenil nase vse dotlej, da so mu pošle moči in so ga upokojili. Tudi njegovi sinovi so postali le rudarji. Roman je veren izresek iz borb slovenskega rudarja za pravice človeka.

Človečanstvo. Poljske proletarske novele. Poslovenil Tine Debeljak. S to zbirko nam je Krekova knjižnica dala več poljskih novel socialne vsebine. Mojstri poljske besede Reymont, Goetel, Kaden-Bandrowski in Morcinek nam v njih rišejo trpljenje in borbe poljskega malega človeka, priklenjenega na tovarne in rudnike, a v vsem trpljenju pobožno vdanega v božjo voljo.

Sudermann Herman: Mati Skrb. Prevedel Mirko Javornik. Eno najlepših del svetovne slovstvene tvornosti je to in obenem najboljšo Sudermannovo delo. Zgodba je sicer stara, pa ji je Sudermann vliil novega sodobnega življenja. Stari Meyhöfer je napravil svoje lepo in veliko posestvo, sin Pavel pa posveti svoje življenje borbi za pridobitev izgubljenega.

Do preklica je cena vsaki knjigi: vezani 16 din, broširani 10 din.

Nevihla in požar. Žena: »Dvakrat je že treščilo, ti pa še čakaš. Tak zažgi brž, kaj mečkaš, ali ne veš, da smo zavarovalnine potrebni!«

Mož: »Molči, baba! Na drugi tresk zažge sosed, moj tresk je šele četrti.«

Težave agentskega življenja. Agent: »Kako pa to, gospod? Prej ete mi naročili, naj se zglašim pozneje. Zdaj sem prišel, a Vi me mečete iz hiše?!« — Trgovca: »Prej Vas nisem utegnil.«

Fran Kristan, Ljubljana:

Občinski posredovalni uradi

(Konec.)

Zakaj naj bi torej ne mogli ali ne smeli izvrševati občinski posredovalni uradi v neokrnjenem obsegu vse one posle, ki so jim bili naloženi z državnimi in deželnimi zakoni v prejšnji državi? Le priznajmo, da avstrijska zakonodaja ni bila slaba. Zakaj naj bi torej podirali to, kar je dobrega, posebno če na mesto tega ne postavimo kaj boljšega, ali pa — sploh nič!

Kakšni nagibi so vodili takratnega pomočnika bana, da je ukinil polovico poslov občinskih posredovalnih uradov, dočim je pustil izvrševati drugo polovico z zakonom jim naloženih — ne samo pravic, marveč tudi dolžnosti, je povprečnemu zemljanu težko umljivo.

Ako obstoje zakoni o občinskih posredovalnih uradih, kot so bil sankcionirani in postavno razglašeni, potem ostanejo in so tudi v veljavi v vsem obsegu neokrnjeni, ali pa jih ni več. Polovičarstva ni!

Kr. banska uprava odnosno njen tedanji iniciator priznava v drugi odredbi, da obstoje, da so

tozadevni zakoni še vedno v veljavi. O tem ni nobenega dvoma. Zato pa tudi ne more biti in ni dvoma, da imajo občinski posredovalni uradi nesporno pravico izvrševati prav vse tiste posle, ki so jim bili naloženi z zakoni, to se pravi posredovati med strankami ne samo v sporih civilno-pravnega značaja, marveč izvrševati tudi pravne poizkuse v kazenskih zadevah zavoljo žaljenja časti. — Pravni zastopniki takih žaljenih pravdarjev so pri tem seveda malo prikrasani na dohodkih, zato pa so prihranjeni ljudem stokratni izdatki.

Sicer pa vemo, da vsak pameten kazenski sodnik pred vsako razpravo najprej pozove pravdačo se stranke, da naj se mirno poravnajo. Mnogokrat se to zgodi. Ja, ljudje božji: če gre to pred sodiščem, ko so že itak narasli veliki stroški, — zakaj naj bi ne šlo to pred občinskimi posredovalnimi uradi — brez stroškov?

Ako naj pred sklepom povzamem smisel izvajanja tega članka, pridem do edino pametnega zaključka: Naša državna zakonodaja naj sprejme med one prepotrebne zakone, ki morajo biti nujno spremenjeni ali vsaj prečiščeni, tudi zakon o občinskih posredovalnih uradih z vsemi onimi dolžnostmi in pravicami, ki jih imajo po še veljavnih sedanjih zakonih. Potem bo tudi konec vsakemu nepravilnemu pojmovanju in tolmačenju zakonskih določil. To je treba uzakoniti predvsem v zakonu o občinah. Zato pa nastane še dosledno k temu nujna potreba, da se tako koristna institucija, kot so občinski posredovalni uradi, razširi na celo državo. Ako je bila potrebna v pravno urejeni prejšnji državi, zakaj bi ne bila potrebna pri nas?

Naj izrečem še tole misel: Imamo novo »Zupansko zvezo«, od katere ljudstvo in občine pričakujejo mnogo dobrega. Naj bi ta zveza dala pobudo, da se v vsem obsegu oživi in požiye občinski posredovalni uradi, predvsem pa, da si jih osvoji in potegne v svoj program državna zakonodaja.

Končno opozarjam, da je svoj čas spisal sodni svetnik dr. Mohorič lepo knjižico »Občinsko posredništvo«, ki se pa dobi, žal, samo še v nekaj izvodih v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani. — Dobe se pa tam še vse potrebne uradne tiskovine za posredovanje v civilno-pravnih sporih kakor tudi v zadevah spravnih poizkusov zavoljo žaljenja časti.

Zenska starost. »Koliko let imate, gospodična?«

»Tri in dvajset.«

»In Vaša mlajša sestra?«

»O, ta jih ima pa že šest in dvajset.«

Obzirnost. Tujec pride v vas in se ustavi pred gostilno, iz katere je slišati silno razsajanje. »Kaj pa je?« — vpraša v veži gospodinja.

Gospodinja: »Nič takega! Zupana mečejo na cesto, ker se ne upajo vpričo njega pretepati.«

Sejmi v decembru 1937

(Po Misijskem koledarju)

Prvo sredo na Jesenicah na Gor.; sv. Barbare dan v Krškem, na Gomilskem, na Polju, v Smarju pri Jelšah, v Mežici; 3. na Planini, v Kostanjevici, v Kamni gorici, na Jesenicah; 5. v Ložu, Dobropoljah; 6. na Brezovici, v Bohinjski Bistrici, v Žužemberku, Borovnici, v Sevnici na Savi, v Dobrni, Lučah, Vuzenici, Mur. Soboti; 9. v Mokronogu, pri St. Lovrencu v Prežini, v Bučah, Vrenskih gorah, v Dobovi; 10. v St. Juriju ob južni žel.; 13. v Gor. Logateu, v Mengšu, Radovljici, v Studenicih pri Poljčanah, Sv. Petru pod Sv. gorami, Jurklostru, Zalcu; 14. v Mišjem dolu; 15. v Slov. Bistrici; 16. v Vidmu ob Savi; Veliki Loki; 18. v Studenicih na Zalcu; 19. v Teharju; 21. v Krašni; 27. v Radečah pri Zidanem mostu, na Vrhniki, v Vitanju; 31. v Kočevju, v Zagorju ob Savi; ponedeljek pred sv. Miklavžem v Martinji vasi (Višnja gora); ponedeljek po sv. Miklavžu v Litiji; torek po sv. Miklavžu v Metliki; prvi torek v adventu v Novem mestu; kvatni ponedeljek v Kostanjevici in Višnji gori; četrti kvatni torek v Ljutomeru; kvatni četrtek v Škocijanu; torek po kvatni nedelji v Črnomlju; sv. Tomaža dan v Laškem in pri Sv. Tomažu; nedolžnih otročičev dan v Dobu; dan po nedolžnih otročičih v Mirni peči; četrtek pred Božičem v Dolnji Lendavi; soboto pred Božičem v Brežicah.

skalnate gore, zgrmel v dolino. Vidim, vaši obrazi so blede, ko to poslušate; kako bi ne bili žalostni mi, ki smo to videli! — Tisti strašni skalnati plaz je zasul pod seboj ne več ne manj kakor — sedemnajst vasi! Vsi ljudje in vsa živina do zadnjega so izgubili življenje pod to strašno težo kamenja v enem samem hipu. Zgodilo pa se je še nekaj drugega! Ogromni plaz je zajezil reko Ziljo, ki se je spremenila v pravo jezero. V njegovih valovih je potonilo deset vasi. Od nikoder ni prišla pomoč. Narod žaluje, umira. Koroška je ena sama ogromna krvava solza.

»Nehaj vendar!« je zavpil vicedom. »Ne govori nam več o tem, da ne zblaznim od groze! O Bog, zakaj je prišla ta strašna šiba na nas, nevredne grešnike!«

Stari tovarnik pa je nadaljeval:

»Nimam več mnogo povedati, ali nekaj moram pa še. Vsi dobro poznate Ljubeljski trg, ki mu ljudje rekaajo stari Tržič in ima gori stiška opatijska znamenitost gostinjec, kjer brezplačno sprejemajo revne popotnike. Ob potresu se je porušila gora Korošica, ki se vzdiguje tik nad Ljubeljskim trgom, ter je skoro vse porušila pod seboj. Ko smo se vračali po razbitem prelazu nazaj, smo videli tam redke ljudi, ki so še ostali, ki so sedeli in jokali na strašnih razvalinah, kakor je nekoč prerok Jeremija jokel nad razdejanim Jeruzalemom.«

Tovornik je umolknil, preplašeni gostje so strmeli vanj. Vicedom se je zgrabil z obema rokama za glavo in klical:

»Ali je to res? Ali je to mogoče?«

Tovorniki so odgovorili vsi naenkrat:

»Resnica je! Prisegamo pri živem Bogu!«

Oni stari tovarnik pa je glasno tožil:

»O, da bi ne bila resnica, da bi bile le bolne sanje! In da bi mogel jaz, starec, odkupiti to grozno gorje s svojim življenjem! Ne enkrat, tisočkrat bi hotel umreti!«

Vicedom si je pulil redke lase z glave.

»Zakaj, le zakaj je moje domovino zadelo tolikšno gorje! Kaj je moja žalost za sinom v primeri s tugo, ki je pokrila vso deželo! Kapljica v morju bolesti je! Kakšni časi so prišli nad to ubogo deželo! Kaj je slovenski narod zagrešil? Zakaj tak udarec?«

Jurko se je zganil, spomnil se je materinih besed in je odgovoril z resnim, globokim glasom:

»Sodba božja je nad nami.«

Vseh oči so se uprle v mladega mlinarja.

Vicedom je obupano ponavljal:

»Sodba božja je nad nami? Kako, zakaj? Če greši kateri, mar naj zanj trpi vsa dežela? Sto vprašanj se mi poraja v glavi, a ne najdem si odgovora nanje. Če bi vsa dežela delala sodomski greh, bi bila vendarle taka kazn mnogo prehuda. Potres, voda, ogenj! O, saj hujše že ne more priti nad nas!«

»Vse naše jadikovanje ne bo spremenilo gorja niti za las,« je svečano-bolno rekel stari tovarnik, teman kakor noč.

Tedaj se je vsa izba zamajala, medica je pljusnila iz vrčev.

»Ali še ne bo konec? Je mar res namenjen zemlji konec?« je vpraševal prestrašeni vicedom.

Nihče izmed pivcev mu ni znal odgovoriti. Tovornikom se je jed in pijača ustavljala, tudi Jurkotu se je medica zagabila.

V sobi je postajalo temno, nebo je bilo zagrnjeno s črnimi oblaki, da ni bilo videti najmanjše zvezdice. Oštir je prinesel v hišo prižgano smolnico in jo zataknil v čelešnik za vrati. Medla svetloba je osvetljevala prestrašene, blede obraze pivcev, katerih oči so zrlle tako čudno po hiši, kakor bi veselje umrlo. — In res bi v teh strašnih dneh ne našel niti kapljice veselja v vseh deželah od sinje Adrije do kalne Donave, pa če bi ga iskal z godbo in s pesnijo.

Vicedomu je sivolasa glava klonila na mizo. Morda ga je premagala močna medica, morda je k temu pripomogla žalost in strah: vicedom je zadremal na mizi. Že napol speč se je vzdramil, iztegnil roke predse in glasno zaklical:

»Kakšna sodba je nad nami!«

Toda takoj je položil glavo nazaj na mizo in mirno zaspal.

Pivcem beseda ni tekla, oči so jim čudno žarele, skoro blaznost se je risala na obrazih. In ni bilo čudno, saj je tedaj žalovala vsa dežela, ves red je bil prevrtnjen, žalost je bila kraljica, kruta, brezobzirna.

Oni trije kmeti so plačali in odšli, Jurko je še malo posedel. Tovornik se je obrnil k njemu in mu rekel:

»Želel si vesele zgodbe in si čul.«

Jurko je temno odgovoril:

»Prosil sem vas medu, dali ste mi strupa.«

Plačal je zapitek in hitro odšel. Zunaj pa se je naslonil na steno koč in solze so mu orosile črne oči. (Nadaljevanje sledi.)

Kaj nudi slovenski radio svojim poslušalcem

Izum radiofonije je pripomogel, da morejo široke plasti ljudstva zvedeti v najkrajšem času o zadnjih dogodkih in da se vsi sloji prebivalstva seznanijo z vprašanji, ki jih v vsakem času najbolj zanimajo.

Radijski program je danes tako obširen in vsestranski, da nudi vsakemu poslušalcu posebej primeren užitek, od najresnejše glasbe in znanstvenih predavanj do poljudnih ljudskih oddaj, da ne omenimo niti razvedrila, ki ga nudi lahka glasba in razne druge zabavne ure.

Če na kratko pregledamo delovanje našega domačega radia, moremo z zadovoljstvom ugotoviti, da ga moremo postaviti v isto vrsto z drugimi domačimi in tujimi postajami, ki imajo mnogo širši krog naročnikov in s tem tudi izdatnejša denarna sredstva. Predvajane točke n. pr. v lanskem sezoni, kot je razvidno iz objavljenega propagandnega materiala ob priliki Novinarske razstave na ljubljanskem velesejmu letošnjo jesen, kažejo ogromen skok naprej, posebno še napram skromnim poskusom pred desetimi leti.

Od predavanj, ki so bila na sporedu ljubljanske radijske postaje v programski sezoni 1936/37, je bilo:

delavskih	16	nacionalnih	319
filozofskih	23	pogovorov s posluš. . .	21
glasbenih	21	poučnih predavanj . .	54
gledališče	4	političnih	48
gospodarskih	16	potopisnih	9
ženskih ur	53	verskih	59
slovenskih ur	32	vzgojeslovnih	5
kmetijskih	55	zdravstvenih	49
literarnih	20	zgodovinskih	20

priložnostnih	28	dekl. in fantov, ur . .	6
zabavnih	79	mladinskih	38
zanimivosti	64	otroških	56
šolskih ur	61	recitacij	5
pravnih ur	15		

Jesenski meseci pomenijo za sodelavce radia novo stremljenje za izboljšanje programa. Vsako leto je nova stopinja naprej.

Radijska postaja je s posrečeno reklamo uspešna, da se je že mnogo omahovalcev uvrstilo med naročnike. Za malenkostno mesečno naročnino 25 dinarjev, torej niti en cel dinar dnevno, morete v okviru družine uživati blagodat zabave in izobrazbe.

Prijavite se zato tudi vi pri najbližjem pošt-nem uradu, s tem koristite sebi in slovenski kulturi sploh, ker podpirate ustanovo, ki je odsev tvornosti vsega našega naroda. Postanite radijski naročniki!

Ali ste že zavarovali zoper požar tudi pohištvo, obleko, vozove?

Brez skrbi in zanesljivo plačate sekurane pri krajevnem zastopniku Vzajemne, vendar zahtevaj vedno potrdilo!

Bodite previdni, kadar s tujimi zastopniki govorite o zavarovanju!